

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκειρισμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας — Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932 —
ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμὲς 100. Ἐξά-
μηνη δραχ. 55. Τρίμηνη δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγυπτίου γρόσια διατιμ. 50,
Αμερικῆς δολλάρια 3. — Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γέ-
νει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἐξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

* Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδέποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

* Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'. — Τόμος 41ος

Ἀθήναι, 2 Ἰουνίου 1934

Ἔτος 56ον. — Ἀριθ. 27

Ο ΑΣΠΡΟΣ ΛΥΚΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

Τὸ κεφάλι του τὸ κρατοῦσε ἐπί-
μονα σκυμένο σὺν νὰ ἤθελε νὰ κρύ-
ψη τὸ πρόσωπό του.

Ἕνας στρατιώτης τὸν ξεκαπέλλω-
σε καὶ διὰ τῆς βίας τοῦ σήκωσε τὸ
σάγονι. Τότε τὸ πρόσωπό του, φωτι-
σμένο ἀπὸ τὴν ἀντανάκλαση τῆς φω-
τιάς ἐφάνηκε σ' ὅλη τὴν φρικαλέα
ἀσχημιὰ του. Γιατὶ ὁ ἰθαγενὴς αὐτὸς
ἦταν ὁ ἴδιος ὁ πρῶν δεσμοφύλακας
τῶν μικρῶν Ντελαλάντ, ὁ Ἀνναμίτης
μὲ τὸ κουτσουρεμένο χέρι, ὁ ἀπαί-
σιος Σημαδεμμένος.

Κάποιος τοῦ ἔβγαλε τὸ φίμωτρο
καὶ ὁ λοχαγός, χωρὶς ἄλλη διαδικα-
σία ἄρχισε νὰ τὸν ἀνακρίνη.

— Ποὶς εἶσαι; Λέγε μου γρήγορα,
ἐλεεινέ. Καθὼς βλέπεις σὲ κατάλα-
βα ἀπὸ τὴν ὄψη σου πῶς εἶσαι λη-
στής.

— Δὲν εἶμαι ληστής, διαμαρτυρή-
θηκε ὁ αἰχμάλωτος. Μὲ λένε Χόα καὶ
εἶμαι καλὸς ἄνθρωπος.

— Τί δουλειὰ κάνεις;

— Γεωργός.

— Ποῦ κατοικεῖς;

— Στὸ Μπάκ-Λάμ, κοντὰ στὸ Πού-
Ντοάν.

— Καὶ ποῦ πηγαίνεις;

— Στὸ Πού-Τό.

— Τέτοια ὥρα νύχτα;

— Ὁ δρόμος εἶναι μακρὺς. Ἐξέ-
νησα ἀπὸ τὸ σπίτι μου τὸ πρωῒ καὶ
βὰ κοιμόμουν τὸ βράδυ στὸ δάσος.
Γιατὶ μὲ πιάσανε; Δὲν ἔκανα κανένα
κακό.

— Ἐχεις θράσος, βλέπω. Ἄσε τώ-
ρα τὰ ψέμματα καὶ ὁμολόγησε πῶς
εἶσαι ληστής.

— Ἐγὼ ληστής; ὄχι, ὄχι, ποτέ.

— Τότε τί τὸ ἤθελες αὐτὸ τὸ πι-
στόλι ἀπάνω σου;

— Πρέπει κανεῖς νὰ εἶναι ὥπλι-

σμένος. Μέσα στὴν ἐρημιὰ ποῦ ξέ-
ρεις τί μπορεῖ νὰ σοῦ τύχη.

— Κι' ἀπὸ πότε οἱ Ἀνναμίτες
γεωργοὶ ἔχουν ἐπάνω τους εὐρωπαϊ-
κὰ πιστόλια;

— Αὐτὸ μοῦ τὸ χάρισε ἓνας ἀξιω-
ματικὸς ποῦ μοῦ ἔδειχνε μεγάλη φι-
λία καὶ ποῦ εἶχε στὸ χέρι του τόσα
γαλόνια ὅσα καὶ ἡ ἀφεντιά σας. Μοῦ
τὸ ἄφισε γιὰ ἐνθύμιο ὅταν ἔφυγε
γιὰ τὴ Γαλλία.

— Πῶς τὸν ἔλεγαν τὸν φίλο σου
τὸν ἀξιωματικό;

— Δὲν θυμάμαι πιά τὸ ὄνομά του.

«— Ἐλεος! ἔκανε ἔξαφνα ὁ ἄθλιος.
(Σελ. 314, στ. α'.)

Είχε ένα λόχο με ντόπιους στρατιώτες.

— Τί περίεργο να έχης ξεχάσει το όνομα του ευεργέτη σου. Και που υπηρέτησες αυτός ο αξιωματικός;

— Στο Που-Γιέν Μπίν.

— Ο λοχαγός έβαλε τα γέλια.

— Έλα, έλα. Στο Που-Ντοάν δεν υπάρχουν ντόπιοι στρατιώτες αλλά μονάχα Γάλλοι. Όμολόγησε πως ο φίλος σου λεγόταν Νγκουγιέν και πως ανήκει στη συμμορία του.

— Νγκουγιέν;

— Ναί, ο Άσπρος Λύκος, αν σ' αρέσει καλύτερα αυτό το όνομα.

— Όχι, όχι! διαμαρτυρήθηκε ο άθλιος. Ο Άσπρος Λύκος είναι ένα καλιόσκυλο, ένας αντίρτης. Δεν έχω φάει ποτέ το ρύζι του.

— Επιμένεις να αρνείσαι;

Ο λοχαγός έβραζε από μέσα του, αλλά κράτησε την απάθειά του.

— Λοιπόν λέγε, είπε, που είναι ο αρχηγός σου;

— Στο Που-Γιέν Μπίν.

— Τόσο μακριά; άπόρησε ο λοχαγός.

Πραγματικά αυτό το χωριό βρίσκεται δεκαπέντε μίλια μακριά από το σημείο που είχε αποδιδασθή ή συμμορία.

— Είναι μακριά. Μά περπατήσαμε χωρίς να σταθούμε πουθενά από χθες το βράδυ. Σάν τα ζαρκάδια περπατήσαμε.

— Κι' εσύ έμεινες πίσω;

— Όχι. Έμένα μ' άφισαν για διπλοφυλακή για να προσέχω μήπως μάς έχει παρακολουθήσει κανείς. Αύριο θά πήγαινα να συναντήσω τον

νει πίσω κι' άλλοι πειρατές; Λέγε!

— Έδω όχι. Άλλου δεν ξέρω. Ο Νγκουγιέν είναι διαβολάνθρωπος. Βάζει ανθρώπους του σ' όλους τους δρόμους.

— Δεν φαντάζεσαι πως ή εξαφάνισή σου θά τον κάνη να χαλάση την κατασκήνωσή και να φύγη;

— Χμ! Ξέρω γώ; Άν άργήσω πολύ θά βάλη βέβαια υποψίες.

— Λοιπόν για την ώρα νομίζει πως βρίσκεται σε ασφάλεια;

— Και βέβαια. Δεν το φανταζόταν ποτέ πως εσείς θά είχατε ειδοποιηθεί τόσο γρήγορα και πως θά του κάνετε τέτοια καταδίωξη. Ποιός σας ειδοποίησε;

— Αυτό δεν είναι δική σου δουλειά. Ένα να ξέρης: Γνωρίζουμε όλα τα τελευταία του κατορθώματα με τις παραμικρές λεπτομέρειες. Όρατο αρχηγό έχεις μά την αλήθεια! Σε συγχαίρω!

— Καλύτερα να με κλαίτε, έκανε υποκριτικά ο έλεεινός. Δεν τον ξέρετε τον Άσπρο Λύκο. Νομίζετε πως για το κέφι μας έχουμε βγει στο κλαρί;

— Και ποιός σε υποχρέωσε.

— Ποιός; Ο Νγκουγιέν, ο ίδιος. Σας λέω. Δεν τον ξέρετε. Άκουσέ με, μεγάλε άσπρε καπετάνιε. Μου ζήτησες να σου φανερώσω όλη την αλήθεια. Την αλήθεια θά σου την πω χωρίς να κρύψω ή ν' αλλάξω τίποτε. Ούτε Χόα με λένε, ούτε είμαι από το Μπάκ Λάμ. Με λένε Μπίν, γιό του Μπίν, από το Μπάι Τσάπ της επαρχίας Μπάο-Λάη.

— Έτσι μπράβο! Τώρα μου φαίνεται που λες την αλήθεια. Το μόνο στενάχωρο είναι πως το Μπάι-Τσάπ βρίσκεται στο διχόλο της άκρη και θά μάς είναι κάπως δύσκολο να εξακριβώσουμε τις πληροφορίες σου.

— Όχι, όχι, μεγάλε καπετάνιε μου. Δεν μιλάω πιά με γλώσσα κορακιού. Αλήθεια λέω. Θά σου πω πως έχει το πράγμα. Θά σου πω γιατί ο Μπίν, ο γιός του Μπίν...

— Από το Μπάι Τσάπ, της επαρχίας τεύ Μπάο Λάη, καλά, καλά, αυτά τα ξέρουμε. Μην πολυλογής γιατί αλλιώς δεν θά τελειώσουμε ποτέ κι' εγώ είμαι βιαστικός.

— Νά, λοιπόν, τί θέλω να σας πω: Νά γιατί άφησα την τσάπα και πήρα το ντουφέκι. Είμαστε φτωχοί, μεγάλε καπετάνιε. Ο πατέρας μου πλήρωνε πολλούς φόρους. Το ρύζι

αρχηγό μου. Έτυχε να βρεθώ κοντά στην κατασκήνωσή σας και ή λάμψη της φωτιάς σας μου κίνησε την προσοχή. Πλησίασα να ιδώ τί τρέχει και έπεσα στα χέρια σας σαν βλάκας.

— Αυτά μου φαίνονται σαν κάπως πιο αληθινά από εκείνες τις ψευτιές που μου άράδιαζες πριν. Λοιπόν ο Νγκουγιέν θά περάση την νύχτα και την αύριανή ήμέρα στο Που-Γιέν Μπίν;

— Ναί.

— Και θά τον προλάβουμε; Θά μπορέσουμε να τον πιάσουμε;

— Ναί, δεν σας περιμένει. Προτού να πάω εγώ να τον συναντήσω δεν έχει σκοπό να ξεκινήση.

— Βλέπω πως δεν βιάζεται. Και που έχει κατασκήνωσει;

— Είναι κρυμμένος στην παλιά παγόδα κοντά στη γέφυρα του δρόμου.

— Μαζί με σένα δεν είχαν μεί-

«Ο λοχαγός έτρεξε ανήσυχος με το πιστόλι στο χέρι...»

Ο ψευτο Χόα δεν άπάντησε.

— Πρόσεξε. Η αστυνομία μας δεν άστειλείται.

— Τα λόγια σου θά έξελεγχθούν εύθως και αν είναι όλα ψέμματα, έπως είμαι βέβαιος, ξέρεις τί σε περιμένει.

— Έλεος, έκανε έξαφνα ο άθλιος, πέφτοντας στα γόνατα.

— Λοιπόν, άπάντησε. Είσαι αντίρτης; όταν σε συλλάβουν ήσουν όπλισμένος. Δεν θάδιναν ούτε ένα δίλεπτο για το πετάι σου. Η μόνη έλπίδα για να σωθής, είναι να μαρτυρήσης όλη την αλήθεια.

— Θά μιλήσω! Θά τα φανερώσω όλα! φώναξε ο αϊχμάλωτος. Τ' όρκίζομαι στον Τίγρη, τ' όρκίζομαι στον Δράκοντα, τ' όρκίζομαι σε ό,τι ιερώτερο έχει κάθε Άναμίτης. Κανένα ψέμμα δεν θά βγή πιά από το στόμα μου, αν μου χαρίσετε τη ζωή.

ΤΟ ΣΚΑΛΙΣΤΗΡΙ

[ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑΚΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Κ'. — Μια φοβερή τιμωρία

Άλλά πόνοι τον Μπέμπη δεν τον έπιαναν. Και σιγά-σιγά ξεχασε και το γιαιτρικό που ήπια για γάλα, και το μαρτύριο, που καθώς είχε πει ή κυρά-κουμπάρα, τον περίμενε. Ξέχασε ακόμα και τις μέλισσες, που θά είχαν φύγει πιά από τη σάλα του άγρόσπιτου και θά είχαν γυρίσει στο δέντρο τους, να σιγουρίσουν την κουφάλα για κατοικία.

Έτρεχε λοιπόν άμέριμνος έδω κι' εκεί, πότε μονάχος του και πότε με τη Μπέμπα και τον Πετρόκη, κι' άλευρογύριζε το χτήμα της κυρά-κουμπάρας όπου τόσα περίεργα πράγματα είχε να ιδή και να... σκαλίση. Το στάβλο, το λαχανόκηπο, το δεντροκήπο, το κοιτέτσι, το πηγάδι, τη στέρονα και άλλα πολλά. Φώναζε, έκανε παιχνίδια και διασκεδάζε κατευχαριστημένος.

Άλλά για κακή του τύχη, εκεί παρακάτω ήταν ένας παλιός, έρημος πύργος, που οι εκδρομείς θέλησαν να τον επισκεφθούν. Πήγαν λοιπόν όλοι, κι' ο Μπέμπης, έννοείται, μαζί τους.

Ο πύργος είχε ψηλά και μια ταράτσα, όπου άνέβηκαν από μια χαλασμένη πέτρινη σκάλα, για να θαυμάσουν τη θέα. Δίπλα ήταν ένας χοντρός τοίχος μ' ένα καγγελόφραχτο παράθυρο.

— Που βλέπει αυτό το παράθυρο; ρώτησε ο Μπέμπης.

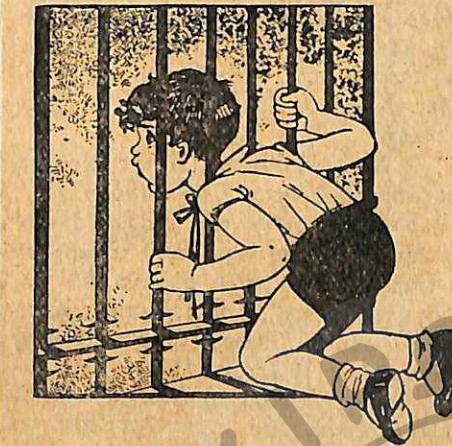
Για να τον πειράξη, ο μπαμπάς του του είπε:

— Βλέπει κάτω, στην αυλή, όπου έχουν φυλακισμένη τη βασίλοπούλα του... παραμυθιού.

— Θέλω να την ιδώ! είπε άμέσως ο Μπέμπης.

— Αδύνατο! είπε ο μπαμπάς. Για να την ιδής πρέπει να σκύψης, και για να σκύψης πρέπει να περάσης το κεφάλι σου απ' αυτά τα κάγκελα που δεν το χωρούν. Πάμε τώρα κάτω κι' αν είναι ανοιχτή ή πόρτα της αυλής, βλέπουμε και τη βασίλοπούλα.

Οι άλλοι κατέβηκαν. Ο Μπέμπης που είχε το σκοπό του, έμεινε

στην ταράτσα μονάχος.

«Τί μου είπε ο μπαμπάς πως το κεφάλι μου δεν χωρεί να περάση απ' τα κάγκελα; συλλογίστηκε. Εγώ θά το περάσω και θά ιδώ τη βασίλοπούλα πριν από τους άλλους».

Κι' άμέσως σκαρφάωσε στο πλατύ πεζούλι του παράθυρου, γονάτισε και πέρασε το κεφάλι του ανάμεσα από δυο κάγκελα. Με κάποια δυσκολία βέβαια, μα το πέρασε. Έσκυψε τότε και κοίταξε κάτω. Ναί, ήταν μια αυλή, άλλου πλακόστρωτη κι' άλλου χορταριασμένη. Μα ούτε βασίλοπούλα φυλακισμένη, ούτε τίποτα.

«Ο μπαμπάς με κοροΐδεψε» συλλογίστηκε. Κι' έκαμε να ξεπεράση το κεφάλι του απ' τα κάγκελα για να κατεβή. Μα το κεφάλι του δεν ξεπερνούσε. Το κάκου προσπάθησε, αγωνίστηκε, το άνέβαζε, το κατέβαζε, το στριφογύριζε: δεν έβγαινε με κανένα τρόπο!

Να φωνάξη βοήθεια; ντροπέταν. Γονατιστός εκεί στο πεζούλι, συλλογιόταν τί έπρεπε να κάμη...

Άξαφνα, άκουσε γύρω του βουή κι' αίσθάνθηκε καυτά τοιμήματα στο πρόσωπό του, στο λαιμό του, στα χέρια του...

Ήταν οι μέλισσες— οι εκδικητικές μέλισσες που τον κυνηγοῦσαν τόσην ώρα, κι' επιτέλους τον βόηχαν εκεί καρφωμένο, άκίνητο, στην έξουσία τους! τον έκαμαν κόκκινο με τα κεντριά τους και πέταξαν μακριά.

Τότε ο Μπέμπης άφησε τη ντροπή κατά μέρος κι' άρχισε να ξεφωνίζει σαν τρολλός:

— Βοήθεια!... βοήθεια!... Το κεφάλι μου στα κάγκελα!... Οι μέλισσες με κέντρισαν!...

Α, να και το γιαιτρικό του παππούλη άρχισε να κάνη την ενέργειά

ήταν λίγο, το βώδιμας μάς τ'όκλεψαν κι' ο φορατζής ήθελε να βάλη τον πατέρα μου φυλακή, γιατί δεν τον πλήρωνε. Πάνε πολλά φεγγάρια από τότε. Μια μέρα λοιπόν ο Νγκουγιέν έστειλε μερικούς ανθρώπους του στο χωριό μας για να στρατολογήσουν τους ήθελαν να βγουνε στο κλαρί. Ήμουν πολύ νέος, καπετάνιο μου, σχεδόν παιδί. Το αίμα μου έβραζε και τα μυαλά μου δεν είχαν ακόμα πήξει. Ξεσηκώθηκα λοιπόν και πήγα κι' εγώ μαζί με τον Νγκουγιέν.

— Και από τότε χτυπάς τους φορατζήδες και γλυτώνεις τους φτωχούς από τους φόρους;

— Από τότε, καπετάνιο μου, κρύβουμαι πότε στη μια σπηλιά και πότε στην άλλη και τρώω σπαθιές και ξύλο. Για κοίταξε τα χέρια μου και το πρόσωπό μου.

(Ακολουθεί)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Ο ΔΥΝΗ

Μια παιδούλα, μαζεμένη στη γωνιά, μια παιδούλα, που κρυώνει και πεινά, Σιγοκλαίει, για την κούκλα που της

Κάποια κούκλα από κουρέλια, [πήραν, αγαπη- μένη,

Και τη δέσαν σ' ενός σκύλου την ουρά!

Μια κουκλίτσα είχε κι' αυτή, από κου- [ρελάκια,

Που παιδεύτη να τη φτιάση μοναχί [της,

Μια κουκλίτσα, που την έσφιγγε στο [στήθος,

Που τη χτένιζε συχνά και της μιλούσε [Και τη δέσαν σ' ενός σκύλου την ουρά!

Στά κακά παιδιά, οε τί έφταιξε ή [φτωχούλα;

«Ω, δεν έκλαιγε ποτέ και δε μιλούσε [Κι' άς εκρύωνε κι' αυτή, κι' άς έπει- [νοῦσε.

Είχε μάθει απ' την κυρά της να υπο- [μένει,

—και τη δέσαν σ' ενός σκύλου την ουρά!

Μια παιδούλα, που φορά ποδίτσα μαύρη, [Που δεν έχει ούτε' άδερφούλα, ούτε

Σιγοκλαίει, μαζεμένη στη γωνιά, [Για την κούκλα, πουχε φτιάξει μονα- [χή της

Και τη δέσαν σ' ενός σκύλου την ουρά! [Κ. Π. ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ

Η ΑΡΓΙΑ

«Άργία μήτηρ πάσης κακίας». Αυτή γεννάει εξ άλλου ένα πλήθος άρρώστειες.

«Δεν εργάζομαι ποτέ, έλεγε ένας τεμπέλης, γιατί είμαι πάντα άρρωστος».

Και κάποιος του άπάντησε:

«Θά μιλούσες πιο σωστά αν έλεγες: Είμαι πάντα άρρωστος γιατί δεν εργάζομαι ποτέ».

(Μετάφραση)

ΑΗΜ. ΚΟΚ.

του κι' ο Μπέμπης, εκτός από τους πόνους των κεντριών, αισθανόταν κι' άλλους δυνατούς πόνους στην κοιλιά. Φαντασθήτε λίγο τη θέση του...

Οι άλλοι, που τον γύρευαν, άκουσαν τις φωνές του κι' ανέβηκαν τρομαγμένοι στην ταράτσα Κλαίγοντας, τσιρίζοντας, ο Μπέμπης τους τὰ εἶπε όλα. Φυσικά, τὸ πρῶτο ποὺ ἔκαμαν, ἦταν νὰ προσπαθήσουν νὰ ἐλευθερώσουν τὸ κεφάλι ἀπὸ τὰ κάγγελα. Ἀλλὰ ἦταν ἀδύνατο τῶν ἀδυνάτων! Γιατ' εἶχε πρὶς ἀπὸ τὰ κεντρίσματα τῶν μελισσῶν κι' εἶχε γίνει ἄλλο τόσο!

Εὐτυχῶς εἶχε πάει κι' ὁ θεῖος Μιχάλης μὲ τ' αὐτοκίνητο γιὰ νὰ τοὺς πάει, ὁ σὺντροφος ἀνάμεσα στὰ ἐγκαταλελειμμένα του, εἶχε καὶ μιὰ μεγάλη λίμα. Μ' αὐτὴν ἄρχει νὰ λιμάσει ἕνα κάγγελο. Ἀλλ' ὡς πὺν νὰ τὸ κόψει σ' ἕνα μέρος, κι' ἐπειτα νὰ τὸ χτυπήσει μὲ τὸ σφυρί γιὰ νὰ στραβώσει λίγο, νὰ νοῖξει, καὶ νὰ χωρέσει τὸ κεφάλι τοῦ Μπέμπη, πέρασε μιὰ δόξα ὥρα. Καὶ μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τὸ μαρτύριο τοῦ ἀτυχτοῦ παιδιοῦ. Μὰ καὶ μόνον γονατιστὸς κι' ἀκίνητος στὸ πέτρινο πεζούλι ἂν ὑποχωροῦνταν νὰ μείνῃ τόσην ὥρα, θὰ τοῦ ἔφτανε. Βάλετε ὅμως καὶ τοὺς πόνους τῶν κεντριῶν, καὶ τοὺς πόνους τοῦ γιαιτρικοῦ, καὶ τὴν ἀγωνία...

Τὶ φοβερὴ, ἀλήθεια, τιμωρία! Μὰ δὲν τοῦ ἄξιζε;

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ ΜΕ ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

Ἡ Γιαγιά ἐτοιμάστηκε. Νά, δένει καὶ τὸ μαντήλι τὸ φιλό κάτω ἀπὸ τὸ πηγούνι.

— Φεύγω, Ἀζαγί, ἀκούς; Φρόνιμα θὰ κάθεται, εἰ! Φωνάζει.

Φρόνιμα; Μὰ γιατί, κάθε πρωτὶ ποὺ θὰ φύγῃ ἡ Γιαγιά, πάντα τὸ λέει αὐτό; Δὲν μοιάζει λίγο σὰν μάλωμα; Μήπως κάθε βράδυ ποὺ θὰ γυρίσῃ ἡ Γιαγιά ἀπὸ τὸ μεροκάματο, μήπως δὲν τῆς λέει κάθε βράδυ μπράβο;

— Νὰ μὴν παίξω, Γιαγιά; ρωτᾷ ἡ μικρή.

— Νὰ παίξῃς, βέβαια. Ἀλλὰ νὰ μὴν ἀνάψῃς τὸ καμινέτο, οὔτε νὰ σπάσῃς τὸ γυαλὶ τῆς λάμπας. Ἀκούς;

Χμμ!... Καὶ πῶς νὰ τὸ ἀνάψῃ; Ἀφοῦ ἡ Γιαγιά τὰ παίρνει τὰ σπέρτα μαζὶ τῆς; Νὰ γυρέψῃ ἀπ' τὴν γειτονιά; Μὰ τὸ καμινέτο δὲν ἔχει μέσα ποτὲ σπέρτο. Ὅσο γιὰ τὸ γυαλὶ τῆς λάμπας, ἡ λάμπα εἶναι τόσο ψηλά! Ἡ Γιαγιά τὴν βάζει πάντα κεῖ πάνω στὸ ράφι. Πολὺ ψηλά. Δὲν τὸ ξεχνᾷ ποτέ.

— Νὰ κάθωμαι στὰ σκοτεινά;

— Ὁχι. Ὁρθῶ γρήγορα.

Χμμ!... Πότε ἦρθε γρήγορα; Ἡρθε καμιά φορά;

— Τί θέλεις νὰ σοῦ φέρω! Ρωτᾷ ἡ Γιαγιά, ρίχνοντας καὶ τὸ χοντρὸ σάλι πάνω τῆς.

— Ἀχ! Ἐρεῖς, Γιαγιά. Τριαντάφυλλα θέλω. Ἐ! Ἀς εἶναι κι' ἄλλα λουλούδια. Λουλούδια θέλω.

Χμμ!... Γελά ἡ Γιαγιά.

— Καλά, καλὰ, λέει. Ὁὰ σοῦ φέρω λουλούδια.

Ἀκούς ἐκεῖ, καλέ, τί παράξενο κορίτσι εἶν' αὐτό; Νὰ μὴ θέλῃ καμιά μέντα, κανένα παστέλι, τίποτα λεμπλεμπιά, μόνο λουλούδια; Χαμο-

γελά ἡ Γιαγιά. Τυλίγεται καλὰ καὶ φεύγει.

Περπατᾷ σιγὰ. Χτὲς ἔβρεξε. Ἐδῶ στὸ συνοικισμό δρόμους δὲν ἔχει. Ὅλο λάκκοι μὲ νερά. Ἀν γλυστρήσῃ κανεὶς, ξέγραφο τὸ μεροκάματο. Κι' αὐτὸ σοῦ θέλει τριαντάφυλλα, λέει. Χμμ... Συλλογίζεται ἡ γρηᾷ Τακοή.

— Ναί, ἀλήθεια. Ἐχτὲς ἔβρεξε κι' ἔβρεξε δυνατὰ. Ἀχ! Τόσο πολλὴ βροχή, πρώτη τῆς φορὰ ἔδλεπε ἡ Ἀζαγί. Τόσο νερὸ ποὺ τὸ κρύβει ὁ Θεός; Ὅλον τὸν οὐρανὸ θὰ τὸν ἔχῃ γεμάτον. Ἐτσι φαίνεται. Χτὲς ἦταν φόβος. Ὅμως τώρα, ἂν ἔχῃ λάκκοι, τί καλὰ! Πόσες βερκοῦλες θὰ ρίξῃ μέσα ἡ Ἀζαγί! Αὐτὸ συλλογίζεται καὶ πετάγεται ἀπὸ τὸ στρώμα. Κοιτᾷ ἀπὸ τὸ τζάμι. Θεέ μου! Τί ὠραία! Πόσες λακκούβες καὶ τί μεγάλες! Τί βαθεῖες! Ὁάλασσες σωστὲς.

Ὁάλασσες σωστὲς! Πῶς νὰ περπατήσῃ ἡ καϊμένη ἡ γρηᾷ Τακοή;

— Θεέ μου, Θεέ μου! Δὲν τοὺς ἔχεις στὰ τεφτέρια σου τοὺς φτωχοὺς, φαίνεται, ἡμαρτόν Σε. Μὰς κάνανε καὶ μὰς παράγκες. Συνοικισμὸς ἀρμενικός. Μὴ δὲν εἴμαστε καὶ μεῖς ἀνθρώποι; Ὁλόκληρη μιὰ πόλη, μιὰ κοτσάμ Σαλονίκη, ἐδῶ βρέθηκε νὰ χτίσουν γιὰ μὰς;

Ὅλο πίκρα στάζει τὸ χεῖλι τῆς Γιαγιάς.

Γρήγορα τρώει ἡ Ἀζαγί τὸ φωμὶ τῆς. Γρήγορα. Τυλίγει τὸ χαλδᾷ σ' ἕνα χαρτί, τὸν χώνει στὴν τσέπη κι' ἔξω. Εἶναι πολὺ χαρούμενη. Πρέπει νὰ βρῇ τὴ θάλασσα, τὴν πιὸ μεγάλη. Τὴν πιὸ βαθειά! Ὁὰ τὴν δεῖξῃ στὴν παρέα τῆς. Κανεὶς ὅμως δὲ φαίνεται. Τί; Κοιμοῦνται ἀκόμα;

Ἀργήσε, ἀργήσε ἡ γρηᾷ Τακοή. Ἐτσι φαίνεται. Ὅλοι εἶναι στὸ δρό-

μο. Πότε θανάψῃ τὸ καζάνι, πότε θὰ διαλέξῃ τὰ ροῦχα; Αὐτοὶ ἔχουν πολλὰ. Ὁὰ βραδυοῦν, πάλι. Ὁὐ! Εἶναι κι' οἱ λακκούβες! Τόσο μεγάλες! Σὲ κάνουν καὶ τριγυρνᾷς στὸ ἴδιο μέρος. Βιάζεται ἡ γρηᾷ Τακοή, βιάζεται.

Ὁλη τὴν ἡμέρα, ἄχ! πῶς ἔπαιξε ἡ Ἀζαγί! Οἱ βάρκες φεύγανε μιὰ χαρὰ. Τί καλὸ ἀεράκι φυσοῦσε! Εἶναι γιατί καλοκαίρισε. Ἐτσι εἶπε ὁ Σαπὼρ ποὺ δὲλ τὰ ἔξερε, γιατί πήγαινε στὸ σχολεῖο. Ἐε, πῶς τρέχανε οἱ βάρκες! Μεγάλα ταξίδια κάνανε. Μιὰ μάλιστα πήγε τόσο μακριά, οὐ!... στὴν Ἀμερικὴ. Στὴν ἄλλη ἀκρὴ τῆς λακκούβας, πέρα, χώθηκε σ' ἕνα ἀνοιγμα σὰν καμωμένο ἐπίτηδες. Αὐτοῦ ἦταν ὁ κόλπος τῆς Ἀμερικῆς. Ἐτσι εἶπε ὁ Σαπὼρ. Λοιπὸν οἱ βάρκες τρέχανε ἀκούραστα ὅλη μέρα, ἀπὸ τὴ Σαλονίκη βρίσκονταν στὸν Πειραιᾶ κι' ἀπ' τὸν Πειραιᾶ στὴν Κίνα, ὡς πὺν νὰ πῆς ἀλευρί. Μιὰ βάρκα ὅμως πῆγε στοὺς ἄγριους. Ἐκεῖ βυθίστηκε. Ποιὸς τῆς φταίει; Ὁποῖος θέλει τὰ πολλά, χάνει καὶ τὰ λίγα, εἶπε ὁ Σαπὼρ. Ἀφοῦ τὴν στεῖλανε ἴσα πέρα στὸ Παρσί, αὐτὴ ἔστριψε γιὰ τοὺς ἄγριους. Νὰ δῇ τὰ παράξενα τῆς γῆς. Τὴν ἔπαθε. Καλὰ νὰ τὰ πάθῃ.

Ὁταν βασιλεῖε ὁ ἥλιος, οἱ μαννάδες πήραν τὰ παιδιὰ τους μέσα στὶς παράγκες.

— Δὲν εἶν' ἀκόμα καλοκαίρι. Ὁὰ κρυώσετε, εἶπε ἡ Μητέρα τῆς Ἀρεβέλης, ποὺ δὲν ἤθελε νὰ μαζευτῇ ἀπὸ κείνη τὴν ὥρα.

Ἡ Ἀζαγί ἔμεινε μονάχη, ὅπως δὲ κάθε βράδυ. Τράβηξε ἴσα στὴν παράγκες τῆς καὶ τότε κατάλαβε πόσο πολὺ πεινοῦσε. Μὰ τὸ πρῶτ' εἶχε φάγῃ ὅλο τῆς τὸ φωμὶ. Στὴν τσέπη τῆς δὲν ὑπῆρχε! ἄχ καθόλου χαλδᾷς. Τώρα θυμᾶται. Τὸ χαρτί τὸ εἶχε κάνει βαρκούλα, ἀφοῦ πρῶτα τὸ γλύψε καλὰ-καλὰ. Ἦταν αὐτὴ ἡ βάρκα ποὺ βούλιαξε στοὺς ἄγριους. Καλὰ νὰ πάθῃ.

Ἀ! Τώρα θάρρη ἡ Γιαγιά. Ὁὰ φέρῃ τὰ τριαντάφυλλα καὶ φωμὶ καὶ χαλδᾷ καὶ αὐγά καὶ φαγάκι. Πῶς! Πολλὲς φορὲς φέρνει φαγητό. Κρέας. Τὶς πιὸ πολλὰς φορὲς κρέας φέρνει. Γιατὶ πάντα κρέας τρώνε οἱ πλούσιες κυρίες ὅπου δουλεύει ἡ Γιαγιά. Τὸ ἔχει τυλιγμένο σ' ἕνα χαρτάκι, ὅστερα σὲ μιὰ ἐφημερίδα κι' ὅστερα στὸ μαντήλι τῆς. Μὰ τί χαρὰ δὲν φέρνει λουλούδια ἡ Γιαγιά! Τριαντάφυλλα! Πῶς ὁμορφαίνει ἡ κάμαρα!

Ἡ Ἀζαγί τὰ βάζει στὸ ποτήρι καὶ καθεμέρα ἀλλάζει τὸ νερό. Τὴ νύχτα τὰ βγάζει ἔξω στὸν ἀέρα, γιὰ

νὰ τοὺς δώσῃ δροσιά. Τὸ μεσημέρι τὰ ραντίζει, πάλι γιὰ νὰ τοὺς δώσῃ δροσιά. Κι' ὅταν πηγαίνει νὰ παίξῃ, δὲν τ' ἀφήνει μόνον τοὺς μέσα στὴν παράγκες. Ὁχι. Τὰ παίρνει μαζὶ τῆς, ὅστερα τὰ τοποθετεῖ στὴν πόρτα, στὴ γωνία καὶ τὰ κρύβει πίσω ἀπὸ τὴ σπασμένη γλάστρα, μὴν τὰ φάει καμμιὰ περαστικὴ κατσάκα.

Κι' ὅμως! Μαθαίνονται σιγὰ σιγὰ τὰ τριαντάφυλλα. Παρ' ὅλ' αὐτὰ. Πόσο θλίβεται τότε ἡ μικρούλα Ἀζαγί! Πέφτουν τὰ φύλλα ἕνα ἕνα. Κρίμα! Ὅς ποὺ μένει μονάχα τὸ κοτσάνι. Τί κρίμα!

Ἡ Ἀζαγί θέλει κι' αὐτὴ νὰ γίνῃ μιὰ πλούσια κυρία σὰν μεγαλώσῃ. Τί τριαντάφυλλα θὰ ἔχῃ τότε! Τί λουλούδια! Ὅλο τὸ σπῆτι θὰ εἶναι γεμάτο. Κάθε μέρα. Καὶ κάθε μέρα θὰ φορῇ τὸ καλὸ τῆς τὸ φουστάνι. Ὁὰ πηγαίῃ ἀπὸ κάμαρα σὲ κάμαρα καὶ θὰ τὰ μυρίζῃ, δὲλ τὰ λουλούδια μὲ τὴ σειρά. Ὁὰ τὰ φιλή καὶ θὰ λῇ!

— Ἀ! Τί ὠραία ποὺ μυρίζεις! Μάτς!

— Ἀχ! Τί ὠραία ποὺ μυρίζεις! Μούτς!

— Εἶσαι τὸ πιὸ ὠραῖο τριαντάφυλλο μέσα στὴ Σαλονίκη, Μάτς!

— Εἶσαι τὸ πιὸ ὠραῖο τριαντάφυλλο μέσα στὴ Σαλονίκη. Μούτς!

Δὲ θὰ μένῃ κανένα παραπονεμένο. Στὸ κεφάλι τῆς ἡ Ἀζαγί θὰ φορῇ ἕνα τριαντάφυλλο κόκκινο. Ὁχι.

Καλύτερα δὺο τριαντάφυλλα. Ἐν' ἀπὸ δῶ, ἕν' ἀπὸ κεῖ. Μὲ μεγάλα κοτσάνια. Κι' ὅλες οἱ ὑπηρετίες τὸ ἴδιο. Ὁὰ ἔχουν τριαντάφυλλα στὸ κεφάλι. Καλὲ θὰ ἔχῃ παντοῦ λουλούδια. Παντοῦ. Παντοῦ. Ὁχι μόνο μέσα στὰ ποτήρια καὶ μέσα στὰ κανάτια. Ὁὰ ἔχῃ καὶ μέσα στὴν κουζίνα καὶ μέσα στοὺς τεντζερέδες καὶ μέσα στὸ γουδί!

Ὁμως ἡ Γιαγιά ἀργήσε. Νύχτωσε πιά κι' ἡ Ἀζαγί νυστάζει. Τὰ μάτια τῆς κλείνουν. Ὁὰ τὴν προφτάσῃ ἄραγε ἡ Γιαγιά ξυπνητὴ;

Αὐτὸ συλλογίζεται καὶ ἡ γρηᾷ Τακοή. Χμμ!... Σὰν πολὺ ἀργήσε. Καὶ τὸ τράμ σὰν νὰ πηγαίῃ πολὺ σιγὰ σήμερα. Πολὺ σιγὰ καὶ ὅλο στέκεται. Ἀπὸ τὸ τέρμα τώρα, πόσο δρόμος πάλι ὡς τὸ συνοικισμό! Ἡμαρτόν Σε, Θεέ μου, ποὺ μὰς ἐρρίξες! συλλογίζεται ἡ γρηᾷ Τακοή. Καὶ τὸ λεωφορεῖο εἶναι τρεῖς δραχμὲς ἀπὸ δῶ στὸ σπῆτι. Δίνονται οἱ τρεῖς δραχμὲς;

Ὁχι. Δὲν δίνονται.

Ἐτσι ἡ γρηᾷ Τακοή δὲν τὴν πρόφθασε τὴν μικρούλα ξυπνητὴ. Κοιμότανε, καθισμένη μπροστὰ στὸ τραπέζι κι' ἔχοντας τὸ κεφάλι στὰ χέρια.

Ἐλαφρὰ τὴν ἐσπρωξε ἡ Γιαγιά.

Τὴν ἐσπρωξε ξανά καὶ ξανά. Τὴ φώναξε μὲ τ' ὄνομά τῆς. Μὰ τὸ κοριτσάκι δὲν ὑπνοῦσε καὶ ἡ Γιαγιά στενοχωριόταν.

Ἀχ! Γιαγιά Τακοή! Ἀν ἤξερες ποὺ βρίσκεται τώρα ἡ μικρούλα Ἀζαγί!

Μέσα σὲ μιὰ μεγάλη βάρκα, γεμάτη τριαντάφυλλα. Τὸ φουστάνι τῆς εἶναι ἀπὸ λουλούδια κι' αὐτὸ, τὰ κουπιά εἶναι δὺο μεγάλα τριαντάφυλλα, κόκκινα. Ἐν' ἀπὸ δῶ, ἕν' ἀπὸ κεῖ, μὲ μεγάλα κοτσάνια. Καὶ τραγουδοῦν τὰ τριαντάφυλλα. Δένε ἀπὸ κείνα τὰ ὠραῖα τραγούδια, ποὺ ξέρεῖ ὁ Σαπὼρ. Ἀχ! Καὶ τραγουδοῦν τόσο γλυκὰ, ἀπαράλλακτα ὅπως ὁ Σαπὼρ.

Ἡ βάρκα φεύγει ἀπαλᾶ, τρέχει πάνω στὸ κύμα. Μὰ προσοχή! Δὲν πρέπει νὰ φτάσῃ στοὺς ἄγριους. Ὁχι.

Ἀχ! Γιαγιά Τακοή. Σώπα! Μὴν τὴ φωνάζεις. Πάρτην καλλίτερ' ἀγκαλιά, σιγὰ-σιγὰ, τὴν μικρούλα καὶ βάλτην ἀπαλὰ στὸ στρωματάκι. Θυμήσου πῶς τὴ λένε Ἀζαγί. Λουλούδι. Πιάστην ἡρεμα, ὅπως πιάνεις στὴν πλύση τὰ δαντελωτὰ μετάξινα ἀσπρόρρουχα. Καὶ πρόσεξε πολὺ, Γιαγιά. Πρόσεξε μὴν ξεφυλλιστοῦν τὰ τριαντάφυλλα.

ΙΡΣΙΜ

ΓΚΙΟΥΛΑ Η ΓΥΦΤΟΠΟΥΛΑ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος—

Σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξύ πλησίασε καὶ ὁ ἀνθρώπος. Ἦταν ὁ τοῦρκος φύλακας τοῦ κάμπου, καὶ ἐπειδὴ εἶδε τὴν μικρὴ νὰ τρέχῃ τόσο βιαστικά, νόμισε ὅτι εἶχε κλέψῃ κριθάρι. Ἀμέσως ἀρπάξε τὸ δέμα τῆς Γκιούλας τὸ ψηλάφισε λίγο μὲ τὰ χέρια του καὶ εἶπε πάλι:

«Ἐσὺ ῥαι, αἰ, ποὺ μοῦ κλέβεις κάθε βράδυ τὸ κριθάρι; Τώρα θὰ σὲ διορθώσω».

«Δὲν εἶναι κριθάρι, εἶπε φοβισμένη ἡ Γκιούλα, ἀλήθεια σοῦ λέγω, δὲν εἶναι κριθάρι. Εἶναι τὸ χορτάρι ποὺ μάζεψα γιὰ νὰ γιατρέψω τὴν Ντουντού μας».

Ὁ φύλακας δὲν ἤθελε νὰ τὸ πιστέψῃ.

Ψηλάφισε πάλι μὲ τὰ χέρια του τὸ δέμα, καὶ ἐπειδὴ τὰ ξερά καλὰμα τοῦ χορτοῦ ἐμοιάζαν σὰν ἄχυρα κριθαριοῦ, φώναξε ὀργισμένος.

«Ἐμένα θὰ γελάσεις; αἰ!»

«Ἀναψε κανένα σπέρτο ἂν ἔχῃς, νὰ διῆς καλύτερα» εἶπε ἡ κατσίβελα.

Ὁ φύλακας ἔβγαλε ἕνα κουτὶ ἀπὸ τὴν τσέπη του, ἐνῶ ὁ σκύλος εἶχε

ἡσυχάσει καὶ περίμενε τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἀναψε ἕνα σπέρτο, τὸ πλησίασε στὸ δέμα ποὺ εἶχε ἀκουμπήσει κατὰ γῆς, παρατήρησε τὰ χόρτα μὲ προσοχή, καὶ ἀφοῦ κατάλαβε πῶς δὲν ἦταν κριθάρι, ἡσυχάσε καὶ τῆς εἶπε:

«Καλὰ λές, μικρούλα, δὲν εἶναι κριθάρι», εἶπε μὲ γλυκὸ τόνο στὴ φωνή. Καὶ δὲ μοῦ λές, τί θὰ κάνῃς αὐτὰ τὰ ἀγριόχορτα;

«Εἶναι ἀρρώστη ἡ Ντουντού, ἡ ἀρκούδα μας, καὶ θὰ τῆς τὰ δώσω νὰ τὰ φάγῃ, γιὰ νὰ γίνῃ καλὰ» εἶπε ἡ Γκιούλα μὲ λυπημένη φωνή.

Ὁ φύλακας ἐγέλασε τώρα μὲ μεγάλη καλοσύνη.

«Καλὰ, καλὰ, περαστικὰ τῆς λοιπὸν τῆς Ντουντούς σας, κι' ἄλλη φορὰ νὰ μὴν ἔρχεσαι νύχτα ὁλομύναχη ἐδῶ, γιατί κι' ἄλλος μπορεῖ νὰ σὲ πάρῃ γιὰ κλέφτρα».

Καὶ λέγοντας αὐτὰ τῆς ἔδεσε πάλι τὸ δέμα τῆς, ἐπίασε τὸ σκύλο του καὶ ἡ Γκιούλα τράβηξε τὸ δρόμο τῆς. Εἶχε χάσει ὥρα μὲ ὅλες αὐτὲς τίς ὁμιλίες, καὶ γιὰ νὰ κερδίσῃ ὅσον καιρὸ εἶχε χάσει, ἔτρεχε τώρα ἀκόμα περισσότερο.

Τώρα πλησιάζει νὰ ξημερώσῃ, καὶ ἡ Γκιούλα τρέχει πιὸ πολὺ μὲ τὸ πολυτίμο φορτίο τῆς.

Ἐφεγγε πιά, ὅταν ἔφτασε στὸ Κατσιβελοχώρι.

Ὁ πατέρας τῆς, ποὺ ξύπνησε ἀπ' τὰ ξημερώματα μὲ τὴν ἀνησυχία γιὰ τὴν ἀρρώστια τῆς Ντουντούς, ζητοῦσε παντοῦ τὴ Γκιούλα καὶ δὲν τὴν εὗρε.

Ἀπελπισμένος ἔτρεξε στὶς γειτονικὲς παράγκες, νὰ ρωτήσῃ μήπως τὴν εἶχε ἰδῇ κανεὶς.

Ὅλοι οἱ κατσιβελοὶ καὶ κατσιβέλες σηκώθηκαν στὸ πόδι· κανεὶς δὲν εἶχε ἰδεῖ τὴ Γκιούλα.

Ὁ Καραμπάσης χτυποῦσε τὸ κεφάλι του:

«Δὲ μὲ φτάνει ποὺ χάνω τὴν ἀρκούδα μου, νὰ χάσω τώρα καὶ τὴ Γκιούλα τὴ μόνη μου παρηγοριά!» ἔλεγε.

Κανεὶς δὲ σκέφθηκε πῶς ἦταν δυνατό νὰ πάγῃ ἡ μικρὴ μονάχη τόσο μακριὰ γιὰ νὰ βρῇ τὰ χόρτα.

Ἀξαφνὰ τὴν εἶδαν ζωντὴ καὶ περπατοῦσα νὰ ἐρχεται τὸν κατήφορο. κατὰ τὸ χωριό, μὲ τὸ δέμα στὸν ὦμο.

«Ποῦ ἦσουν, παληοκόριτσο; τῆς φωνάζει ὁ ἀρκουδιάρης, ἐφαγα τὸν κόσμο νὰ σὲ γυρεύω».

Ἡ Γκιούλα ἀντὶ νὰ ἀπαντήσῃ ἀμέσως, μὲ ἀγωνία ρωτᾷ.

«Πῶς εἶναι ἡ Ντουντού μας; Εἶναι ζωντανή; Ἐγὼ πῆγα στὸν Κεατχανὲ νὰ βρῶ τὸ γιαιτρικὸ τῆς».

Καί έρριξε κάτω τὸ δέμα μὲ τὰ χόρτα. Οἱ κατσίδελοι ἔβαλαν τίς φωνές. "Ολοὶ ἐθαύμαζαν γι' αὐτὸ τὸ κίνημα τῆς Γκιούλας γιατί, ἂν καὶ ὅλα τὰ παιδιὰ τοὺς ἦταν μαθημένα νὰ βγαίνουν ἔξω μοναχὰ τὴ νύχτα, κανεὶς ὅμως δὲ θὰ πίστευε πὼς θὰ εἶχε τὸ θάρρος ἕνα τόσο μικρὸ κοριτσάκι, νὰ πάγῃ ὁλομόναχο τόσο μακριὰ στὴν ἔρημιὰ γιὰ νὰ συνάξῃ χόρτα τὴ νύχτα.

«Μουρσικανὴ ρακλή!» ἔλεγαν «μουρσικανὴ ρακλή!» δηλαδή «ἀνδρεῖο κορίτσι!»

Ἡ Ντουντοῦ ρουχάλιζε βαρεῖα, βαρεῖα σὰν νὰ ψυχομαχοῦσε.

«Θαρρῶ πὼς χαμένος ὁ κόπος σου μικρούλα, εἶπεν ὁ γέρος πού τοὺς συμβόλευσε αὐτὸ τὸ γατροκό. «Εἶναι πολὺ ἀργὰ πιά», εἶπε φέροντας λίγα χόρτα στὸ ρύγχος τῆς ἀρκούδας.

Περίεργο ὅμως! Μόλις ἡ μυρωδιὰ τῶν χόρτων ἤλθε στὴ μύτη τῆς, μιὰ μυρωδιὰ στυφὴ καὶ ἀνοστή, τὰ κλειστά μάτια τῆς Ντουντοῦς μισάνοιξαν, καὶ κίνησε λίγο τὸ κεφάλι.

Μὲ πολλὴν ἐπιτηδεσιότητα ὁ γέρος τῆς ἀνοίξε τὸ στόμα, ἔχωσε μιὰ φούχτα χόρτα καὶ περίμενε τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἡ Ντουντοῦ ἄρχισε νὰ τὰ μασσᾷ σιγά-σιγά καὶ νὰ τὰ καταπίνῃ.

Ἡ Γκιούλα πηδοῦσε ἀπὸ τὴ χαρά τῆς.

«Ολοὶ οἱ κατσίδελοι εἶχαν σχηματισμένο κύκλο γύρω ἀπ' τὴν ἄρρωστη ἀρκούδα.

Σιγά-σιγά τὸ ζῶο ἄρχισε νὰ σηκώνῃ τὸ κεφάλι. Τώρα σὰν νὰ σηκώνονταν ἀπὸ βαθὺν ὕπνο, ἔρριχνε βλέμματα περίεργα τριγύρω του.

Ἡ Γκιούλα ἄρχισε πάλι τὰ τρυφερά τῆς χάδια.

«Ριτσινιέ μο σουκαρή! ριτσινιέ μο ντουκανή!»

«Σήκωσε τ' αὐτιά σου Ντουντοῦ μου, τῆς ἔλεγε ἔπειτα. Σήκω στὰ πόδια σου νὰ δοῦμε πὼς περπατεῖς».

Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ ἡ Ντουντοῦ σηκώθηκε ἀληθινὰ στὰ πόδια τῆς, χωρὶς νὰ τρέμῃ καὶ ἄρχισε νὰ περπατῇ.

Τὴν ἴδια μέρα ὁ ἀρκουδιάρης πῆρε πάλι τὴν ἀρκούδα του καὶ γύρισε τίς συνοικίες τῆς Πόλης.

Ἡ Ντουντοῦ, ζωηρὴ καὶ δυνατὴ, ἔκανε χίλια δὺο καμώματα καὶ παιχνίδια. Ἀπ' ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα πιά ὁ ἀρκουδιάρης Καραμπάσης ἔβαλε γνώση. Θυμότανε τὴν ἀπελπισία του γιὰ τὴν ἀρρώστια τῆς Ντουντοῦς καὶ δὲν τὴ χτυποῦσε ποτὲ πιά. Καὶ ἡ Γκιούλα ἦταν ἀκόμα πιὸ χαρούμενη ἀπὸ πρὶν.

Καὶ ὅταν ἦρθε ὁ καιρὸς νὰ πάρῃ

ὁ Καραμπάσης τὴν ἀρκούδα καὶ τὴν Γκιούλα του καὶ τὸ τσαντήρι του καὶ τὸ ντέφι του καὶ τὸ ραβδί του, κι' ὅσα κουρέλια εἶχαν, καὶ νὰ τραβήξῃ κατὰ τῆς Θράκης τὰ χωριά, ὅλοι ὅσοι μένανε στὸ Κατσιδελωχῶρι, βγή-

Ο ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΡΟΒΙΝΣΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ANDRÉ LAURIE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἦταν ἕνα κανελλὶ μοσχάρι, μικρόσωμο, ἡλικίας δέκα ὡς δώδεκα μηνῶν. Ἀγριο ὅμως ἦ ἡμερο; Ζήτημα.

Ἀποφάσισαν νὰ τὸ ἀφήσουν ἐκεῖ, γιὰ νὰ τὸ γδάρουν στὸ γυρισμὸ καὶ νὰ τὸ ἐτοιμάσουν γιὰ τὸ γεῦμα, κι' ἐξακολούθησαν νὰ νευδαίνουν. Σὲ λίγο, τὰ χόρτα κι' οἱ θάμνοι ὑποχώρησαν μπροστὰ σ' ἕνα ἔδαφος ὅλο χαλίγια, ξερὸ κι' εὐκολοδιάβατο. Μετὰ μισὴ ὥρα ἔφθασαν στὴν κορυφή. Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει καὶ μαῦρες σκιὲς ἐγέμιζαν τώρα τὰ κοιλάματα τῶν ὕψωμάτων. Ἀλλὰ ὁ οὐρανὸς εἶχε αἰθρίασει ὅλος, ἡ ἀτμοσφαιρὰ εἶχε καθαρῖσει καὶ μπορούσε κανεὶς νὰ βλέπῃ σὲ ἀκτῖνα τριῶν ὡς τεσσάρων λευγῶν.

«Οὐχὶ ὅμως δλόγυρα, ἀλλὰ σὲ ἡμικύκλιο, γιατί πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ ἐμπόδιζε τὴ θέα ἕν' ἀρκετὰ ψηλὸ βουνό.

Ὅπως εἶχε υποθέσει ὁ πλοίαρχος Μανκαρὺ, βρισκόνταν ἀνάμεσα σὲ δὺθ θάλασσες, πάνω σὲ μιὰ γωνία γῆς, πού φαινόταν νάχῃ τὸ σχῆμα μακρουλοῦ ἀκρωτηρίου. Στὸ νότιο μέρος του βρισκόταν ὁ ὄρμος. Ἡ ξηρὰ φαινόταν νὰ προχωρῇ πρὸς τὸ βορρεῖο.

Ἰχνος ἀνθρώπου πουθενά. Οὔτε κατοικία, οὔτε καπνός, οὔτε κρότος ἢ θόρυβος ὁποιοσδήποτε. Τὰ ζῶα, ἀπεναντίας, ἦταν ἀφθονώτατα. Ἀλλὰ —παράξενο πρᾶγμα— τὰ περισσότερα φαινόταν νὰ νύχκουν σὲ εἶδη κατοικίδια. Ἦταν γίδες, πρόβατα καὶ πουλερικὰ πτηνὰ. Στὸν ὄρμο μάλιστα, κοντὰ στὴ βάρκα, παρατήρησαν μὲ τὰ κιάλια ὁλόκληρο στολίσκο ἀπὸ πάπιες πού κολυμποῦσαν εὐθυμὰ.

Δὲν θὰ μᾶς λείψῃ ποτὲ οὔτε κρέας, οὔτε γάλα, οὔτε φρούτο, εἶπε ὁ πλοίαρχος.

Μὰ οὔτε ψωμί, ἂν καλλιεργήσουμε τὸ στᾶρι μας, πρόσθεσε ὁ κ. Κλοακέν.

Μὲ τὸ συμπάθειο, κύριε πλοίαρχε, μὰ ἐμένα μοῦ φαίνεται πὼς μπορούμε νάχουμε καὶ κρασί, εἶπε ὁ Κομπεροῦσσος. Ἐγὼ τὸ παίρνω ἀπ' αὐτὸν μου. Θὰ σᾶς κάμω ἕνα κρασί πρώτης, φτάνει νάχουμε βαρέλια.

Καν στίς πόρτες τοὺς νὰ τὸν ἰδοῦν καὶ τοῦ φώναζαν:

«Καλότυχε Καραμπάση, πού ἔχεις τέτοια κόρη!»

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο «Μῦθοι καὶ Διηγήματα»)

ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ

κεῖ! Ἦταν πολὺ περισσότερο ἀπ' ὅτι ἔλπιζαν πρὸ ὀλίγου... Κι' ὅμως τώρα λυπόνταν πού ἐννιά ἄλλες βάρκες δὲν ἀποκρίθηκαν στὴν πρόσκληση. Ὅπωςδήποτε μπορούσαν ἀκόμα νὰ ἐλπίζουν. Ἴσως εἶχαν ριχτεῖ μακρύτερα, σ' ἄλλη ξηρὰ.

— Ποιὸς ξέρει μὴν εἶν' ἐκεῖ κι' ὁ ἄντρας μου, ἔλεγε μέσα τῆς ἡ κυρία Ὁμόλλου. Ἀς μὴ βιασθῶ νὰ ράψω φόρεμα χηρείας.

Ἀποφασίσθηκε νὰ γυρίσουν ἀμέσως στὸν ὄρμο, ὅπου θάταν πιὸ εὐκολο νὰ μάθουν. Στὸ δρόμο, οἱ ναῦτες ἔκοβαν μὲ τσεκούρια χοντρά κλαδιά ἀπὸ δέντρα κι' ἔκαναν σούβλες. Τὸ 'μοσχάρι κομματιάσθηκε, περᾶσθηκε σ' αὐτὲς τίς σούβλες καὶ μετακομίσθηκε. Κατὰ τίς ἐφτά, τὴ στιγμή πού ἡ νύχτα διαδεχόταν ἀπότομα τὴν ἡμέρα, σχεδὸν χωρὶς δεῖλι, ἦταν γυρισμένοι στὴν ἀκρογιαλιά.

Δὺς σκηνὲς στήθηκαν πρόχειρα ἀπὸ πανιά, κατάρτια καὶ κουπιά, μιὰ μικρὴ γιὰ τίς κυρίες, καὶ μιὰ πολὺ μεγαλύτερη γιὰ τοὺς ἀξιωματικούς, τοὺς ναῦτες καὶ τοὺς ἐπιβάτες. Ἦταν πολὺ ἀργὰ γιὰ νὰ ἐπιχειρήσουν ὁποιαδήποτε ἀναζήτηση. Κι' ἀφοῦ δειπνήσαν μὲ ψητὸ κρέας καὶ σταφύλια μάζεψαν ξερά ξύλα γιὰ νὰ διατηρηθῇ ἡ φωτιά ὅλη νύχτα. Τέσσερις σκοποὶ βάλθηκαν ἀπέξω ἀπ' τίς σκηνές. Καὶ σὲ λίγο παραδόθηκαν ὅλοι

σὲ ὕπνο μακάριο. Μόνον ὁ πλοίαρχος Μανκαρὺ ἀγρυπνοῦσε, καθισμένος κοντὰ στὴ φωτιά μὲ τοὺς ναῦτες πού φύλαγαν, ἐνῶ ἡ κυρία Ὁμόλλου, ξαπλωμένη μὲ τὴν Ἀνθή σὲ μαλακὸ στρώμα ἀπὸ φτέρη, τοῦ κάκου προσπαθοῦσε νὰ κοιμηθῇ.

«— Εἶμαι χήρα ἢ ὄχι;» συλλογίζοταν ὅλη τὴν ὥρα.

Δὲν τὴν ἔμελλε πιά ἂν στὸ ἐξῆς θὰ φοροῦσε μαῦρα ἢ χρωματιστά. Τώρα πού ἡ σωτηρία τοῦ καίμενου τοῦ ταγματάρχῃ φαινόταν πιθανή, ἡ γυναίκα του θὰ ἔδινε τὰ πάντα γιὰ νὰ τὴν ἐξασφαλίσῃ.

ΙΕ'.

Ποῦ βρισκόμαστε;

Ἐημέρωσε μιὰ θαυμάσια ἡμέρα. Ὁ οὐρανὸς ἦταν ὁλοκάθαρος, ἡ ἀτμοσφαιρὰ χλιαρὴ. Ἀδύνατο νὰ φαντασθῇ κανεὶς πὼς ὁ ὄρμος ἐκεῖνος ὁ ἥρεμος καὶ γελαστὸς χρησίμευε γιὰ καταφύγιο σὲ ναυαγούς πού μόλις εἶχαν γλυτώσει ἀπὸ μιὰν ἄγρια, ματαιωμένη θάλασσα.

Ἀπ' τὸ πρῶτ', ὁ πλοίαρχος ἔστειλε καμμιὰ δωδεκαριά ναῦτες πρὸς ὅλα τὰ μέρη, μὲ τὴν διαταγὴ νὰ συγκεντρώσουν τὰ πληρώματα ἀπ' τίς ἄλλες βάρκες καὶ νὰ τοὺς ὀρίσουν τόπο γιὰ γενικὴ συνάθροιση τῆ μεσημβρινῇ πλαγίᾳ τοῦ λόφου πού ὕψωνόταν σὲ ἀπόσταση μερικῶν χιλιομέτρων ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιά. Ἐκεῖ ἔ-

πρεπε νὰ βρεθοῦν ὅλοι στίς ἑντεκα, γιὰ ν' ἀναγνωρισθοῦν, νὰ μετρηθοῦν καὶ νὰ συσχεφθοῦν.

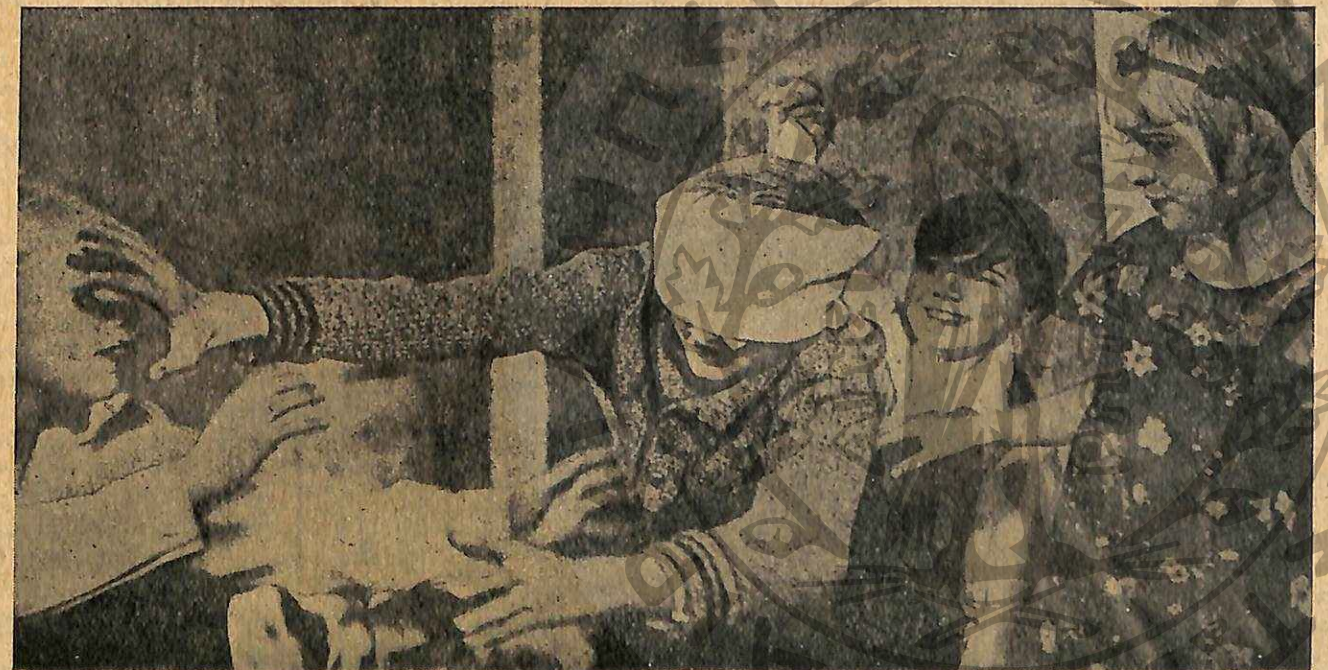
Οἱ ναῦτες ξεκίνησαν ἀφοῦ προγευματίσαν κατὰ τίς ἐννέα, ἀκολουθώντας πότε τίς κοιλάδες πού ἀρχίζαν εὐθὺς ἀπὸ τὸν ὄρμο, καὶ πότε τὴ ράχη τῶν λόφων, μπροστὰ στὴν καθαυτό βουνοσειρά, πού τελειῶνε στὸ ἀκρωτήρι τῆς Σωτηρίας.

Καθὼς πήγαιναν, πολλὲς φορὲς τοὺς δόθηκε ἀφορμὴ νὰ ξαναγυρίσουν στὸ ζήτημα τῆς χλωρίδας καὶ τῆς φάουνης, τῶν φυτῶν δηλαδή καὶ τῶν ζώων τοῦ τόπου. Ἦταν ἀληθινὰ παράξενα. Χωρὶς ἄλλο θὰ εἶχαν καλλιεργήσει κάμποσο καιρὸ, ἔπειτα ὅμως, γι' ἄγνωστο λόγον, εἶχαν μείνει ἀκαλλιέργητα ἀπὸ πολλὰ χρόνια κι' ἴσως ἀπὸ αἰῶνες. Ἐβλεπες κοκκινογούλια, καρῶτα, φασόλια, μπιζέλια, μαρούλια, ραδίκια κι' ὅλα σχεδὸν τὰ φαγώσιμα χόρτα, μὰζι μὲ ρεῖκια καὶ διάφορα ἀγριόχορτα πού φυτρώνουν σὲ γῆ χέρσα. Βαλανιδιές, πεῦκα καὶ ἱτιές ὕψωνόνταν δίπλα σὲ φοινικίες, μπανανιές κι' ἰνδο-συχές. Γιγαντιαίες πορτοκαλλιές ἔστελναν τοὺς κλώνους τοὺς ὡς τὸ χῶμα, φορτωμένους ἀπὸ χρυσοκίτρινους καρπούς. Δαμασκηγιές, βερυκογιές καὶ κερασσιές ἀκόμα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

Ἡ τυφλομύγα

ΑΘΗΝΑ·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΜΠΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

Άγαπητοί μου,

ΤΗΝ Τετάρτη, 23 του Μάη, πέθανε σε γήρας βαθύ ένας από τους κορυφαίους λογίους της περασμένης γενεάς, ο Χαράλαμπος — και με το καϊδευτικό του Μπάμπης-Αννίνος, από τη μεγάλη κεφαλληνιακή οικογένεια των Αννίνων. Τα τελευταία χρόνια είχε αποσυρθεί από τη δημοσιογραφική, τη λογοτεχνική και θεατρική δράση και ζούσε σχεδόν ξεχασμένος. Πολλοί νέοι, υποθέτω, δεν θάξεραν ούτε τ' όνομά του. Άλλά στον καιρό του ήταν πασίγνωστος και κοσμάκητος όσο λίγοι. Και θυμούνται, όταν, νεώτατος ακόμα φοιτητής, θέλησα ναφωτισθώ κι' εγώ στη λογοτεχνία, τη γνωριμία του Αννίνου επέζητησα απ' τις πρώτες. και πήρα ένα συστατικό γράμμα από κάποιον πατριώτη μου λόγο, φίλο μου και φίλο του, για να τον επισκεφθώ. Μου έκαμε ο καίμενος την πιο θερμή κι' εγκάρδια υποδοχή. Έγνώριζε κιόλα τ' όνομά μου, γιατί είχα αρχίσει να δημοσιεύω έδω κι' εκεί πρωτόλεια. Και μου είπε:

— Τό συστατικό ήταν περιττό. Μπορούσες ναρθης να με βρής και χωρίς αυτό. Έμεις οι πρεσβύτεροι (ήταν καμμία είκοσαριά χρόνια μεγαλύτερός μου) έχουμε χρέος να ωδηγοῦμε και να βοηθοῦμε τους νέους.

Και πραγματικώς, στά πρώτα μου βήματα ο Αννίνος με δόγηγε και με βοήθησε με τη μεγαλύτερη προθυμία. Είχα γνωρίσει τότε κι' άλλους πρεσβύτερους επιφανείς λογίους, τον Έμμανουήλ Ροΐδη, τον Άγγελο Βλάχο, τον Δημήτριο Βικέλα, τον Ειρηναίο Ασωπίο. Άλλ' απ' όλους ο Αννίνος ήταν ο προθυμότερος κι' αυτόν έβλεπα συχνότερα. Γρήγορα γίναμε φίλοι, μπήκα στην παρέα του—όλο από λογίους, και πρεσβύτερους και νεώτε-

ρους—κάναμε μαζί περιπάτους και μιλούσαμε για όλα τα φιλολογικά πρόσωπα και πράγματα της εποχής. Έργαζόταν τότε στην «Έφημερίδα» του Κορομηλά—την πιο σοβαρή, την πιο φιλολογική καθημερινή εφημερίδα, όπου κι' ο Παλαμάς εργάσθηκε χρόνια—στο σατυρικό «Άστυ» του Ξαδέρφου

Θέμου Αννίνου, του μεγάλου γελοιογράφου, που συγκέντρωνε τους κορυφαίους τότε εὐθυμογράφους, Σουρή, Κόκκο, Μητσάκη, Δαμβέργη, Κουσουλάκο, τον Παλαμά ακόμα και τον Παλέμη ως σατυρικούς — και στά «Έκλεκτά Μυθιστορήματα» του Χιώτη, εβδομαδιαίο περιοδικό με πρωτοφανή για την εποχή εκείνη κυκλοφορία, που δημοσίευε μόνο μυθιστορήματα και διηγήματα, και πολλά κι' αριστοτεχνική μετάφραση του Αννίνου. Τόν έβλεπα, μαζί με τους άλλους συνεργάτες, στά γραφεία αυτών των εφημερίδων και των περιοδικών. Και θυμούνται ακόμα την εὐθυμία που βασίλευε και το γέλιο που γινόταν, προπάντων όταν ο Αννίνος είχε κέφι—πράγμα σχεδόν ταχτικό — κι' άρχιζε τις εὐφρολογίες του και τ' ατέλειωτα καλαμπούρια του. Γιατί ήταν ο πιο φαιδρός κι' ο πιο εὐφρολόγος άνθρωπος του κύκλου μας. Ούτε ή κατάσταση της υγείας του—γιατί ποτέ δεν ήταν εντελώς καλά, αυτός που έζησε 85 σχεδόν χρόνια—ούτε ή σκληρή του βιοπάλη—γιατί ποτέ του δεν στάθηκε πλούσιος ο άνθρωπος της πέννας—ούτε τα οικογενειακά δυστηχίματα μπόρεσαν ποτέ να τον καταβάλουν ώστε να στεριέψη μέσα του ή άκένωτη πηγή της εὐθυμίας. Και στη λύπη του, και στο σωματικό του πόνο, και στο θυμό του ακόμα, ο Αννίνος έκανε καλαμπούρια.

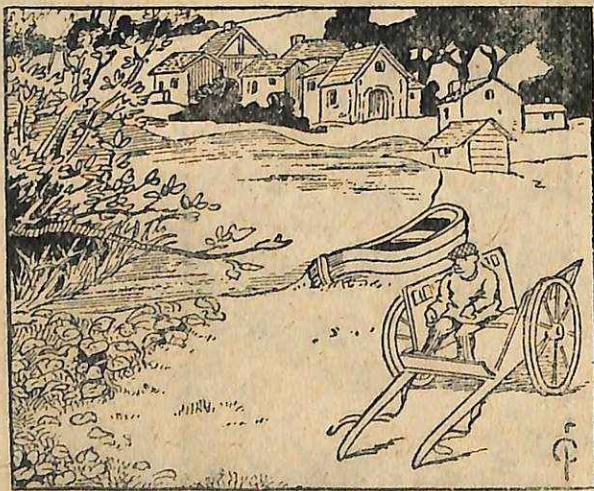
Υπάρχουν άνθρωποι που όταν μιλούν είναι εὐθυμοί κι' έξυπνοι, κι' όταν γράφουν είναι μελαγχολικοί κι' άνόητοι. Απεναντίας, ο Αννίνος όταν έγραφε ή:αν ακόμα πιο έξυπνος

και πιο εὐθυμος παρά όταν μιλούσε. Γι' αυτό στάθηκε ένας από τους κορυφαίους εὐθυμογράφους — ο κορυφαίος μπορώ να πω — της εποχής του. Στο «Άστυ», τα σατυρικά ή απλώς χιουμουριστικά άρθρα του ήταν έξοχα. Τό ίδιο στην «Έφημερίδα» πολλές από τις περιφημες «Πινακίδες» του. Στο κομψότατο βιβλίο του «Έδω κι' Εκεί» υπάρχει μια σειρά από σατυρικά και χιουμοριστικά διηγήματα («Ο γάτος της γειτονίσσας, «Ημέρα ευχάριστη», «Η οικογένεια Παραδαρμένου διασκεδάζει» κτλ.) που όταν τα διαβάζω κανένας λιγώνει απ' τα γέλια. Άλλά ποιός δεν γέλασε με την καρδιά του και στο θέατρο, βλέποντας τις κωμωδίες του Αννίνου «Ζητείται υπηρέτης», «Η νίκη του Λεωνίδα», ή σκηνές από τα «Παναθήναια», την ξακουστή επιθεώρηση που έδινε κάθε χρόνο με τον Τσιοκόπουλο και κατόπι και με τον Δημητρακόπουλο;

Άλλά εκτός από τα φαιδρά αυτά τα παιγνίδια, που ωστόσο έχουν μεγάλη αξία, ο Μπάμπης-Αννίνος έγραψε και πολλά σοβαρά πράγματα, ιστορικές μελέτες («Τό έτος 1000 μ. Χ.», «Άφρηναι και Τρόπαια» σκιαγραφίες ήρώων του 21), ταξιδιωτικές εντυπώσεις («Οι σκύλοι της Κωνσταντινουπόλεως», αριστούργημα!) κριτικά κι' αισθητικά άρθρα, και σχεδόν απ' όλα. Είχε μεγάλη πολυμάθεια—αληθινός λόγιος—και χειριζόταν την καθαρεύουσα, που ήταν ή λογοτεχνική γλώσσα της γενεάς του, με δεξιότητα, χάρη και γλαφυρότητα μοναδική. Σ' αυτή τη γλώσσα είν' ένας από τους μεγάλους μας πεζογράφους στυλίστες, που μετριοῦνται στά δάχτυλα. Δυστυχώς, έμεινε κεί. Τό γλωσσικό κίνημα, που έκαμε λογοτεχνική τη ζωντανή γλώσσα, τον βρήκε αντιδραστικό και πολέμιο. Χτυπούσε διαρκώς τους δημοτικιστές, που τους θεωρούσε όλους «μαλλιαρούς», κι' έγραφε ως τό τέλος την καθαρεύουσα του όπως την ήξερε, χωρίς καν να την άπλοποιήση. Κι' αυτός είν' ο κυριότερος λόγος που τα τελευταία χρόνια παραγκωνίσθηκε και ξεχάσθηκε.

Άλλ' αδιάφορο! Ο Αννίνος είχε πραγματική αξία, ήταν μια φυσιογνωμία σημαντική, και τ' όνομά του θα ζήσει στην Ιστορία των Νεοελληνικών Γραμμάτων. Σας άσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝ

Που είναι ο γαίδαρος που έσερνε αυτό τό κάρο; Άνεκοίνωθη υπό Μ. Γ.

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΞΑΝΘΟΣ ΜΠΟΥΚΛΕΣ

Ξανθά μαλλάκια παιδικά,
Άπ' τό κουτί σας, πάλι σ'ας ξεχώνω
και με συγκίνηση, κρυφά,
Μπροστά μου πάλι σ'ας άπλώνω.

Κειμήλιο σεις από τό μακρινά,
Τ' άγνώριστά μου τό χρονάκια,
Ξανθές μπουκλίτσες, απ' τό παιδικά,
Και σ'ας λατρεύω, δόξασθα μαλλάκια.

Δέν έμνεσκα παντοτεινά
Ένα τετράξανθο κι' άγνό άγγελούδι;
Ένα μπουμπουνάκι ζηλευτό
Από ένα ώραίο ζωτικό λουλούδι;

Τάσος Δούσης

ΤΙΜΩΡΗΜΕΝΗ

— Παιδιά, αύριο θά πάμε έκδρομή.
Η Λέλα όμως δέν θάρθη.
Αυτά έλεγαν τό ξαδερφάκια μου
παίζοντας:

Ένα ρώτησε:
— Γιατί δέν θάρθη;
— Είναι τιμωρημένη.
Η λέξη «τιμωρημένη» μ' έκανε να
ξαφνιστώ. Όστε θάχανα την ώραία
έκδρομή; Όστε ή μαμιά μ' είχε τιμω-
ρήσει;

Όλη τη μέρα ήμουν κακόκεφη. Έ-
βλεπα τη μαμιά μ' ένα άυστηρό ύφος
και δέν είχα τό θάρρος να της ζητήσω
να με συχωρέση.

Τέλος ήρθε κι' ή μέρα που θά πή-
γαιναν. Όλοι ρωτούσαν για μένα, κι'
έγώ άκούοντας ν' άπάντη ή μαμιά «έ-
ναι τιμωρημένη», κοκκίνιζα από ντροπή.
Έτσι έφυγαν όλοι κι' εγώ έμεινα
μόνη στο σπίτι με την κούκλα μου.

Τζέννυ

Η ΙΤΙΑ

Άγαπώ πολύ τό δέντρο, μά περισ-
σότερο μιά ιτιά πουναι στην όχθη ενός
μικρού ποταμού, στην πατρίδα μας.
Ψηλότερο, απ' όλα τό γύρω, με τους
μεγάλους κλάδους του, και τό ώραίο
πράσινα φύλλα του, είναι πραγματικώς
υπέροχο. Σκύβει και στο παραμικρό φύ-
σημα τ' άγέρα, μά έπειτα, ύψώνεται
πιο περήφανο, λές κι' είδε την όμορ-
φία του στά γάργαρα νερά του μικρού
ποταμού, κατάλαβε την αξία του, και
θέλει να επιβληθί στ' άλλα δέντρα.
Πάντοτε είναι γεμάτο πουλιά. Άκόμη
κι' αυτά τοῦχουν προτίμηση!

Θυμούνται που όταν ήμουν μικρούλα,
έπαιζα κούκλες με την ξαδερφούλα μου
κάτω απ' τόν ίσκιό του. Άλλοτε πάλι
φτιάναμε σπιτάκια με λάσπη, δέναιμε
κούνιες, ή σκαρφάλαναμ έπάνω του.
Τί χαρούμενη μά και τί υπερέφανη ή-
μουν όταν κατόρθωνα, ν' άνεβώ στο
ψηλότερο κλάδο του.

Τότε τ' άγαπούσα αυτό τό δέντρο,
γιατί πολλές φορές με είχε προστατέ-
ψει έπόνω στους κλάδους του, απ' τό
ξύλο, που θάρωνα απ' τη μαμιά για
τις άταξίες μου. Τώρα τ' άγαπώ για
την όμορφία του και για όλα αυτά, που
μου θυμίζει.

Πολλές φορές, και μικρή και μεγάλη,
ξαπλώνόμουν κάτω απ' τόν ίσκιό του,
και κοιμόμουν. Με νανούριζαν τό ά-

παλό κούνημα των φύλλων του, και τό
γάργαρο κύλημα του μικρού ποταμού.
Έχω από πέрсυ τό καλοκαίρι να τό
δώ, κι' άνυπομονώ, να ξανάρθω τό κα-
λοκαίρι να ξαναπάω στην πατρίδα μας
και να πηγαίνω να καθούμαι να δια-
βάσω στον ίσκιό του, εκεί όπου τόσες
φορές σαν ήμουν μικρούλα είχα παί-
ξει.

Περνοῦν τό χρόνια, κι' αλλάζουν οι
προτιμήσεις μας και τό γούστα μας.

Τρελλή Δόλα

ΜΙΑ ΓΥΦΤΟΠΟΥΛΑ

Είχαμε χορέψει πολύ εκείνη την ή-
μέρα στο σπίτι της φίλης μου, και στο
τέλος, ξαπλωμένες στις άναπαυτικές
πολυθρόνες, ξεκουραζόμαστε άκούοντας
στο γραμμόφωνο ένα παλιό τραγούδι.

Άπ' τ' άνοιχτά παράθυρα, βλέπαμε
άχόρταγα έξω. Ο μικρός κήπος ήταν
καταπράσινος. Όλα τά λουλούδια και
τά δέντρα, είχαν πετίξει καινούργια
βλαστάρια κι' είχαν φουντώσει. Ός
κι' ή γέρινη πασχαλιά ακόμη ήταν γε-
μάτη λουλούδια, που ή έλαφρή αύρα
κουνώντας τα, γέμιζε τό δωμάτιο με
τη δυνατή τους μυρωδιά. Πάνω που
τελείωνε ή πλάκα, άκούσαμε βήματα
στην αὐλή και παρουσιάστηκε στο π-
ράθυρο μιά γυφτοπούλα. Χωρίς να πη
λέξη, έβγαλε από τό ταγάρι της ένα
κομμάτι ψωμί κι' άρχισε να τρώη γρή-
γορα, ενώ δέν ξεκολλούσε τό βλέμμα
της από τό γραμμόφωνο. Της έδωσαν
αὐτή. Τό πήρε άπρόθυμα μ' ένα «εύχα-
ριστώ κυρία» που μόλις άκούστηκε.

Δέ θάταν πάνω από δεκαεπτά χρο-
νών μά ήταν πολύ άδύνατη. Φορούσε
ροῦχα χωριάτικα, ολόκαθαρά όμως. Τό
πρόσωπό της ήταν χλωμό και τό μόνο
του στολίδι ήταν δυό μεγάλα μάτια.
Όταν τό κοιτάζες από κοντά, ήταν
πολύ πιο άνοιχτά απ' ότι νόμιζες.

Καταλάβαμε—άφού στεκόταν— πώς
ήθελε ν' άκούση, και βάλαμε κι' άλλη
πλάκα ύστερα κι' άλλη... κι' άλλη...
κάνοντας πώς δέν την προσέχαμε. Νό-
μιζα πώς θά ζήλευε. Άλλά τό βλέμμα
της δέν έδειχνε τίποτα. Ούτε φθόνο,
ούτε λύπη για ό,τι δέν είχε. Νόμιζες
πώς τίποτα δέ θά μπορούσε να την
κάνη ν' άφήση αὐτή την άπάθεια.

Μά όχι. Κάπου-κάπου—όταν ξεχνιό-
ταν άκούοντας τη μουσική—τά μάτια
της έπαίρναν μιά γλυκεία έκφραση, ενώ
ένα χαμόγελο άνθιζε στά χείλη της.
Τί να συλλογίζοταν άραγε; Ίσως πώς
ήταν πλούσια κι' αύριο άμέσως θάρ-
χιζε να μαθαίνει μουσική που τόσο της
άρεσει. Θά την έκανε να ξεχάσει άμέ-
σως, όλες τις βρισιές και τό ξύλο που
είχε φάει ως τώρα. Ποιός ξέρει τί άλλα
άκόμη ώραία πράγματα όνειρευόταν ή
μικρούλα και χαμογελούσε τόσο γλυ-
κά! Μά τό όνειρο δέν βαστοῦν πολύ.
Γρήγορα γυρνάμε στην πραγματικότη-
τα όσο κι' αν θέλουμε να την ξεχά-
σουμε. Έτσι και τώρα. Η μαμιά της
Ρένας ήλθε να μάς θυμίση, πώς ήταν
ώρα να βγοῦμε.

— Βράδυασε πιά, τί κάθεστε μέσα;
είπε.

Σταμάτησε μιά τό γραμμόφωνο και
σηκωθήκαμε να έτοιμαστοῦμε. Η μι-

κρή πήρε άργά τό ταγάρι της. Κοίτα-
ξε για λίγο τόν ήλιο που βασίλευε, κι'
ύστερα γύρισε πάλι προς τό μέσα. Μοῦ
φάνηκαν τά μάτια της ύγρά και τό κά-
τω χέλι σά νάτρεμε. Έστριψε γρήγο-
ρα την έξοπορτα και χάθηκε.

Καλή μου Γυφτοπούλα. Σ' ένωσα
και σε πόνεσα τόσο, μικρούλα μου, κείνο
τό δειλί. Μά τί μπορούσα να σοῦ κάνω;
Άρόη

✱✱

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ ΝΙΟΤΗΣ

Ήταν ένα βράδυ του Φεβρουαρίου.
Η γιαγιά μου καθισμένη κοντά στη
σόμπα άκούμποῦσε τό άσπρόμαλλο κε-
φάλι της στο χέρι της, ενώ έγώ σκυ-
μένη έπάνω στο βιβλίο μου διάβαζα.
Ήταν οι μέρες των διαγωνισμών, οι
μέρες αυτές που οι μαθήτριες βρίσκον-
ται σε διαρκή πυρετό και σε μιά άτέ-
λειωτη άγωνία. Τό κεφάλι μου είχε ζα-
λιστεί τόσο πολύ, που σε μιά στιγμή,
νευριασμένη πέταξα τό βιβλίο.

— Οὐφ, Θεέ μου, πιά! δέν είναι ζωή
αὐτή, φώναξα, άκούς εκεί οι άλλοι να
διασκεδάζουν κι' εγώ να διαβάζω. Κι'
αὐτοί οι εύλογημένοι μέσ' στις Άπό-
κριες βρήκαν να βάλουν τους διαγωνι-
σμούς. Ω, τί εύτυχισμένη που είσαι
σύ, γιαγιά! κάθεσαι χωρίς να πονοκε-
φαλές, χωρίς να έχεις αυτό τό φορτίο
καρδιοκτύπι. Οὐ, πιά δέν διαβάζω; Ξ-
τι γίνει άς γίνει.

Τότε ή καίμενη ή γιαγιά μου κούνη-
σε μελαγχολικά τό κεφάλι της και μ'
ένα μικρό χαμόγελο μου είπε.

— Άς ήμουν κι' εγώ, παιδί μου, ένα
σάν και σένα, κι' άς είχα διαγωνισμούς.
Λίγο καιρό θάχης ακόμα αυτά τά «φο-
ρικά βάσανα» όπως τά λές; πρέπει να
ξερής όμως ότι ή μαθητική ζωή είναι
ή πιο εύτυχισμένη ζηλεύεις τά γηρα-
τιά μου; μη στενοχωριέσαι γι' αὐ-
τή, μά νέα ποτέ πιά. Διάβασε θά
πόν, διάβασε παιδί μου, γιατί ή ώρα
πέρασε.

Πραγματικώς τό ρολόι του τοίχου
χτυπούσε μεσάνυχτα, ενώ έγώ έπαίρνα
πάλι τό βιβλίο. Μιά ήσυχία βασίλευε
μέσ' στο δωμάτιο και δέν άκούγότανε
τίποτα άλλο παρά τό ρυθμικό τίκ-τάκ
του ρολογιού. Τότε έγειρα τό κουρα-
σμένο κεφάλι μου στο χέρι. Άλλ' έξα-
φνα ή πόρτα άνοιξε άπτότομα, κι' ένα
τρολλό ξανθόμαλλο κορίτσι κόκκινο και
γελαστό μπήκε στην κάμαρα. Με κοι-
τάξε ειρωνικά και μουδωσε μιά μπά-
τσα γελώντας με τη γκριμάτσα που
έκανα για τό άσχημο άστείο της. Τό
γέλιο της αυτό με φούρισε.

— Ορίστε μας έκει! νάχουνται στο
σπίτι σου και να σε δέρνουν. Ποιά εί-
σαι σύ; της λέω.

— Δέν με γνωρίζεις; με ρωτά. Είμαι
ή Νιότη, ή γλυκειά ή Νιότη.

Ένα έπιφώνημα έκπληξως έξφυγε
από τό χέλι μου, κι' ένα χαμόγελο
φώτισε τό πρόσωπό μου.

— Ω, Νιότη, της είπα, τί καλή που
είσαι, τί εύτυχισμένη που είν' αὐτοί
που ζοῦν μαζί σου! είσαι...

Άλλά ένας δεύτερος μπάτσος σταμά-
τησε τόν ένθουσιασμό μου σάν ψυχρο-
λουσία.

— Ω, άφισε αυτά, μου είπε, σοβαρή
πιά. Ξέρεις γιατί ήρθα; Μάθε λοιπόν
ήρθα γιατί άκούσα πώς με κατηγοροῦ-
σες. Άνόητη, άνόητη! Θυμώνεις με τους
διαγωνισμούς, θέλεις να τά ξερής όλα;
Κι' αυτό σε τί θά σε όφελούσε; Ξη-

λεύτες τη γιαγιά σου πού κάθεται άναπαυτικά στην πολυθρόνα της, και δέν σκέπτεσαι ότι γριά θά γίνης.

Και λέγοντας αυτά, μ' άρπαξε από τó χέρι και με τράβηξε σ' άλλο, άγνωστο γιά μένα δωμάτιο, και τότε σηκώνοντας τó χέρι της, μου είπε :

— Κοίταξε καί.

Και τότε μέσ' στό θαμπό φώς του δωματίου, είδα μία γριά κυρία πού καθόταν άναπαυτικά σέ μία πολυθρόνα, διάβαζε... και κοιτουλόυσε. Μά, ω φρίκη! Στο ρυτιδιασμένο πρόσωπό της γνώρισα τόν έαυτό μου.

— Έτσι θά γίνης μου είπε. Διάβασε, γέλασε, όσο είσαι νέα γιατί δέν θά είμαι γιά πάντα μαζί σου. Μετά θά φύγω μακριά, κι' όσο κι' άν φωνάζης, όσο κι' άν με παρακαλῃς ποτέ πιά δέν θάρθω...

— Ισμήνη, κοιμήθηκες; άκουσα μία φωνή δίπλα μου.

— Ήταν ή γιαγιά μου. Τ' όνειρό μου ήταν τόσο ζωηρό πού χωρίς νά τó καταλάβω φώναξα.

— Πού είσαι, πού είσαι;

— Ποιά;

— Η νιότη, ή ώραία νιότη.

— Η γιαγιά μου με κοίταξε στά μάτια και μου άπάντησε άργά.

— Όχι, παιδί μου, ή νιότη δέν έφυγε, μένει κοντά σου, σέ τραβά στόν τρολλό χορό της. Άκολουθήσε την και προσπάθησε νά την κρατήσεις όσο μπορείς πío πολύ κοντά σου, γιατί άλίμονο όταν φύγη... .

Παπαγαλάκι

ΔΥΟ ΓΑΡΥΦΑΛΛΑ

Μέρες τώρα μάνεψιπωτη λαχτάρα προσμένω τή γαρυφαλλία μου νάνοιξη. Κι' είναι τó πρώτο άπ' τά λουλούδια μου πού άνθισε, φέρνοντας με τά δροσάτα της μουμπούκια στό νοτιομένο άκόμα περιβόλι τάγγελα τó χαρούμενο τής άνοιξης πού φτάνει.

Δυό άνθια της κλεισμένα στού κάλυκα τάγινωτα τά φύλλα, φυτρώσαν δίπλα-δίπλα στό ίδιο νεοόργαλτο βλαστάρι, άφίροντας εύκολομάντευτη τήν όμορφιά τους άπ' τά μουμπούκια πού περιμένω νά σκάσουν.

Αυό μουμπούκια με τ' όμοιο άπαλά πράσινο, πού γέρνει λίγο στό γαλάζιο, χρώμα, με τά τριζάτα φύλλα τους μισάνοιχτα σά σέ χαμόγελο πού άνάμεσα στίς κόφες τους άγκαθωτά ξεφεύγουν τά χείλη του γαρύφαλλου. Μέρους τώρα τά περιμένο νάνοιξουν.

Και δέν άργούν! Όλο και μεστώνουν, και σκουραίνει τó χρώμα τους. Σάν περνά πάνω τους τó χέρι δέν νιώθω πιά κείνο τó τριξιμο του μεταξωτού πού μ' άνατρίχιαζε ως άγγιζα τ' άγίνωτο μουμπούκι. Κάθε μέρα γίνονται και πιά τραχεία, μεστώνουν...

Νά αύριο σίγουρα θά τάρωω δάλα νοιχτα! Και θάσαι τόσο ώραία!

Τά μουμπούκια μου άνοιξαν. Όχι χτές πού περιμένα, σήμερα όμως τά βρήκα άνοιγμένα σά χείλη παιδιού πού χαράζουν χαμόγελα. Κι' έχω τήν αίσθηση πρωτόγνωρης χαράς, καθώς δικά μου ξέρω δυό άπ' τά πío παρκαίρα άνοιξιάτικα λουλούδια, και βλέπω μ' άγάπη ξέχωρη, κάθε τους βήμα στην όριμότητα, στό θάνατο.

Στό θάνατο; Μά γιατί τόν θυμήθηκα τώρα πού όλα είναι χαρούμενα, κι' όλο ζωή άνοιξαν τά μουμπούκια:

Καλύτερα άς ξεχάσω πώς δέν άργεί ó καιρός πού τ' άνθια μου, τά δροσερά κλωνία τους θέ νά γείρουν σ' ένα άθελο ξεφύλισμα. Άς μένω με τή σκέψη πώς πάντα θάχω μπρός τήν πío ζωτανή, γιομάτη δροσιές ζωγραφιά, νά μου δείχνη τις χαρές στη ζωή.

Τζοκόντα

ΜΙΚΡΗ ΛΥΠΗ

Νάτος τώρα ó μικρός μπεμπούλης, τó χαριτωμένο αυτό πλασματάκι, καθισμένος στην άκροθαλασσά πολεμά με μικρά τετράγωνα χαρτονάκια κάτω νά κινή.

— Τί θά κάνης, Μπέμπε μου; τόν ρωτά χαμογελώντας ή μαμά του.

— Έναν πύγο μεγάλο, πολύ μεγάλο πού θά κάνω νά ζηλέψουν ή Κιιτούλα κι' ή Φιφίκα. θά δής.

Και δουλεύει, δουλεύει ακούραστα ó μικρός ó τόσο μικρούλης εργάτης, βάζοντας τó ένα επάνω σ' άλλο τ' άσπρα χαρτονάκια και γελά ίκανοποιημένος με χαρά.

Έξαφνα ένα άπαλό φύσημα, ένα τάραγμα του νερού τής θάλασσας... άχ, τί άπογοιτευση!... γκρεμίζει τόν πύργο πού τόσο κοπίασε νά τόν χτίση τó ξανθόμαλλο άγοράκι.

— Πάει μαμαμάκα... τί κρίμα!

Πολεμά και δεύτερη και τρίτη φορά ó υπομονητικός εργάτης, αλλά έρχεται πάλι τó κακό αυτό άεράκι και τόν χαλά.

Άπελπισμένο τότε τó βλέπεις νά σηκώνεται νά φεύγη, νά τά παρατά όλα, νά χάνονται όλες του ό έλπίδες πού πριν φύλαγε με τόση χαρά.

Χάλασε τούς πύργους σου, άθώο παιδάκι, τó άπαλό άεράκι πού με τόση όρεξη τούς έχεις άρχίσει. Και πάλι προσπαθείς, αλλά άπελπισμένο πιά τά παταάς. Άλλά πόσο μικρό είσαι άκόμη γιά νά σκεφθῃς ότι αυτό τίποτε, ναι τίποτε δέν είναι μπροστά σ' άλλα πού έχεις ν' άντικυρήξης σάν μεγαλώσης πío μεγάλα πío φοβερά. Γέλα τώρα και μή στενοχωριέσαι, μή λυπάσαι γιά τούς πύργους πού τόσο άπωνα στούς γκρεμίσες τ' άπαλό άεράκι, γιατί πíoδς ξέρει τί πύργους πío μεγάλους θά δής νά γκρεμίζονται σάν μεγαλώσης, τί έλπίδες νά σβύνουνται στή διάβα τής ζωής σου. Γέλα τώρα και μή λυπάσαι, γιά νά έχης τή δύναμη νά ξαναστήσης εκείνους πío στερεά.

Άνέλιπστη Χαρά

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Στό σπίτι του Τοτού δίνουν γεύμα και ή μητέρα του πού έχει πεί νά μή ζητά τίποτε, άν δέν τόν ρωτά. Π. χ.: «Θέλεις, Τοτό, κι' άλλη σαλάτα;» Και τότε νά λέη ναι ή όχι.

Στό τέλος έρχεται και τó γλυκό. Ή μητέρα του τού βάζει ένα κομμάτι, ó Τοτός τó τρώει άμέσως και περιμένει. Ή μητέρα του τίποτε. Έκείνος πιά δέν μπορεί νά βαστάξη. Και φωνάζει:

— Μαμαμά, δέν θά με ρωτήσης άν θέλω κι' άλλο γλυκό;

Τρελλή Δόλα

Ή μαμά στόν Τάκη:

— Τάκη, παιδί μου, χαιρέτα τήν κυρία.

— Μά... με πονεί τó πόδι μου!

Γολιάδ

270ος ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Δύσεις Πνευματικών Άσκήσεων άπό τά φυλλάδια τής Γ' τριμηνίας του 1934 (Ιουνίου, Ιουλίου και Αυγούστου).

Γίνονται τέσσαρες Διαγωνισμοί Λύσεων τó χρόνο με πολλά βραβεία, ένας κάθε τριμηνία. Ο 270ος πού προκηρύσσεται σήμερα, είναι τής Γ' τριμηνίας και θά διαγωνιστούν σ' αυτόν όσοι θά λύσουν Πνευματικές Άσκήσεις άπό τó σημερινό φυλλάδιο ως τó τελευταίο του Αυγούστου 1934.

Οί παλαιοί συνδρομηταί ξέρουν τούς όρους πού μένουν οί ίδιοι. Οί νέοι θά τούς μάθουν άπό τόν «Οδηγό του Συνδρομητού» πού, άν δέν τόν έχουν, πρέπει άφεντύτως νά τόν άγοράσουν (τιμάται δρ. 5 και ταχυδρομικώς δρ. 6 και 7) Γιατί στόν «Οδηγό θά βρούν όλους τούς όρους τής συμμετοχής σέ κάθε Διαγωνισμό και γενικά σ' όλη τήν κίνηση.

Έπειτα θάγοράσουν άπό τó γραφεύ μου χαρτί των λύσεων ή λυσόχαρτο, όπου, κατά τούς όρους του Διαγωνισμού, γράφονται οί λύσεις. (Σέ άλλο χαρτί γραμμένες λύσεις δέν είναι δεκτές.) Θά στείλουν τó αντίτιμο (δρ. 3,50 άπό τó Έσωτερικό και δρ. 5 άπό τó Έξωτερικό) και θάγοράσουν μία δεσμίδα με 13 φύλλα πού άρχουν γιά τις λύσεις μιάς τριμηνίας. Όσο γιά τήν προθεσμία πού θά τις στέλνουν, αυτή σημειώνεται επάνω άπό τις Πνευματικές Άσκήσεις κάθε φυλλαδίου. Οί λύσεις π. χ. τού σημερινού είναι δεκτές ως τις 2 Αυγούστου. Έχουν λοιπόν καιρό, όσοι θέλουν νά διαγωνισθούν, νά προμηθευθούν και «Οδηγό και χαρτί.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ»

Άθήναι, 42 δδός Εύριπίδου τήν 27 Μαΐου 1934

ΔΕΝ παραλαβάνω γράμματα με άνεπαρκές γραμματόσημο: ζυγίζετε τα! —Δέν άπάντα σέ άπορίες πού τις λύνει ó «Οδηγός των Συνδρομητών»: διαβάστε τον!

ΜΕ τó σημερινό φυλλάδιο άρχίζει ή Β' έξαμηνία κι' ή Γ' τριμηνία τού δόου διαπλαστικού έτους 1933-34 (1 Δεκεμβρίου —30 Νοεμβρίου). Παρακαλώ πολύ τούς έξαμηνους ή τριμηνιους συνδρομητές μου, πού ή συνδρομή τους έληξε τήν 31 Μαΐου νά τήν ανανεώσουν έγκαιρως. Έπιστώ έπίσης τήν προσοχή όλων στην άνωτέρω προκήρυξη τού νέου 270ού Διαγωνισμού Λύσεων, πού άρχίζει με τó φυλλάδιο τούτο.

Ναι, Παπαρούνα, είχες καιρό νά μου γράψης, αλλά έκτός πού είσαι δικαιολογημένη με τά πολλά και δύσκολα μαθήματα, με άποζημιώνεις κιόλα μ' ένα μεγάλο και ώραίο γράμμα όπου μου έδότες τί έκαμες και πώς πέρασες στό διάστημα αυτό—άσυχολίες σου, διασκέδασεις σου, έκδρομές σου, ταξίδια σου, διαβάσματά σου κτλ. Σέ βεβαίω, πολύ εύχαριστήθηκα κι' έτσι θάθελα νά κάνουν όλοι οί φίλοι μου, όταν, γιά ένα ή άλλο λόγο, με άφίνουν χωρίς είδήσεις τους καιρό... Ναι, νά μου γράψης συχνά τώρα τις διακοπές.

Δέν είναι ανάγκη, Μυρτίλλη, νά βρίσκεις τίποτα «πρωτότυπο» γιά νά μου γράψης. Γράψε μου τά κοινά, τά καθημερινά, τά συνηθισμένα. Όταν υπάρχει άμοιβαία άγάπη, τó κάθε τι γίνεται «πρωτότυπο» κι' έν-

διαφέρω. Έτσι κι' εγώ θάχω νά σου άπαντώ συχνά, έστω και με λίγα λόγια, και σ' ό θά νομίζης, όπως ώραίατα λές, πώς θά είμαι πάντα κοντά σου, άπό πάνω σου, και θά σ' επιβλέπω. Καλά έκαμες πού παρέτεινες τó διαγωνισμό σου, αλλά νά ξέρης ότι σ' αυτούς τούς διαγωνισμούς είναι μεγάλη έπιτυχία νά λάβης κανείς δέκα άπαντήσεις.

Πολύ ώραία ή περιγραφή σου, Πριγκιπέσσα. Κι' έμεις έδω, έκείνες τις ήμέρες, είχαμε κάτι συννεφιασμένους, όμιχλώδεις όρτανούς, πού δέν έμοιαζαν καθόλου άνοιξιάτικοι. Έβρεχε κιόλα κατά διαλείμματα κι' επικρατούσε μία κουφόδραση καθλου εύχάριστη. Άλλά τώρα ó καιρός διορθώθηκε. Τήν ήμέρα κάνει ζέστη περισσότερο ίσως άπό τή συνηθισμένη αυτή τήν εποχή: οί νύχτες όμως είναι γλυκειές, δροσερές, καθυπό άνοιξιάτικες. Πέρασε ή μελαγχολία;

Πολύ έγκαιρως έλαβα τις λύσεις, Βοεροπούλα. Ναι, είχε γίνει πολύ συμπαθητική ή μικρή ήρωίδα αυτού τού μυθιστορηματος («Η Βοεροπούλα») στά παιδιά πού τó διάβασαν τότε, όπως και στά παιδιά πού έχουν παλιούς μου τόμους, όπως εσύ, και τó διάβασαν τώρα τελευταία. Κι' άλήθεια, πόσα είναι σ' όλο τόν Έλληνισμό! Έσύ έχεις 8 τόμους μου, άλλοι έχουν 10, 20, 30, κι' είναι και μερικά πού τούς έχουν όλους, τούς πío παλιούς κληρονομιά άπό τούς πάππους και τούς γονείς τους...

Πρόθεσα, Δεβάντα, στή Συλλογή σου τó διορθωμένο Κρυπτογραφικό. Έχω λάβει περίπου 80 Συλλογές, Δημοσιεύω σέ κάθε φυλλάδιο 10 περίπου Άσκήσεις, μία άπό κάθε Συλλογή με τή σειρά της. Όστε γιά νά γυρίση ή σειρά μιάς Συλλογής πρέπει νά περάσουν 8 φυλλάδια ήτοι δυό μήνες. Με άλλους λόγους, κάθε δυό μήνες θάχης τήν εύχαρίστηση νά βλέπης δημοσιευμένη μία Άσκησή σου. Μόνο στό τέλος, όταν θά έχουν εξαντληθῃ οί δημοσιεύσιμες Άσκήσεις πολλών Συλλογών, ή σειρά έκείνων πού θά έχουν άκόμη, θά έρχεται πío γρήγορα. Μετά τή δημοσίευση πάλι των Άποτελεσμάτων, θά προτιμώνται οί βραβευμένες Συλλογές. Έτσι γίνεται πάντα. Όρατα αυτά πού μου γράφεις γιά τήν «Αφιέρωση» τής Μαρκέτου. Δέν τόξερα πώς κι' ή άδελφή της, ή Μαρία, έχει άφιέρωσε μία «Φυσική» της στόν ίδιον άδελφό. Άλήθεια, είναι κάτι σπάνιο και συγκινητικό.

Πραγματικώς, Άμάραντε, τó ποίημα αυτό τής Μικρομέγλης («Μελαγχολία») έχει πολύ έλεύθερο τó μέτρο. Ο πρώτος στίχος π. χ. «Βασίλειψεν ό ήλιος τής χαράς μου» είναι όλως διόλου άλλο πράγμα άπό τόν δεύτερο «θαμπόφωτο νύχτας πολικής». Γιά νά ταίριαζε, έπρεπε νά λέη: «θαμπόφωτο μιάς νύχτας πολικής». Και γενικά άλλοι στίχοι είναι ιαμβικοί, άλλοι τροχαϊκοί κτλ. Άλλοτε αυτό δέν έπιτρεπόταν με κανένα τρόπο. Πρώτος ό Παλαμάς τόλμησε νά συνδυάση ιαμβούς και άναπαστούς, αλλά κι' αυτός στην άρχή πío κανονικά, σέ τετράστιχα όπου πάντα ή πρώτος στίχος ήταν όμοιος με τόν τρίτο κι' ό δεύτερος με τόν τέταρτο:

Αυό ματάκια γλυκόσκαφαν
Σ' ένα κάπιο τραγοιδί
Τά ματάκια αχ χάιδεμα,
Τό τραγοιδί αχ χνούδι,

Σήμερα όμως έπιτρέπεται κάθε έλεύθερα, φτάνει τó ποίημα νά είναι ποίημα και τó άνώμαλο μέτρο νάχη κάποια έσωτερική, βαθύτερη όμοιοτητα. Όπως συμβαίνει με τó ποίημα τής Μικρομέγλης πού όταν τó παίρνη κανείς όλο μαζί, δέν

σκοντάφτει πουθενά. Δέν συμβαίνει όμως και σ' άλλα ποιήματα, πού βλέπεις νά πορρίπτω συχνά γι' άνωμαλία και άκαταστασία μέτρου. Αυτά, ενώ θέλουν νά είναι κανονικά, έχουν, άπλούστατα, μετρικά λάθη. — Ο σύνθεσμος δέ βεβαίωτατα δέν υπάρχει στή δημοτική. Άπό τήν καθαρύουσα όμως έχει μπει στην όμιλουμένη, κι' είναι περιστάσεις πού χρωματίζει τόσο τή φράση, ώστε και γράφοντας δέν μπορεί κανείς νά τόν άποφύγη.

Όλ' αυτά πού μου γράφεις, Δύρα του Άρίωνος, με χαροποίησαν: και πού σ' άρέσει τόσο ή όλη μου, και πού δέν άπογοιτεύθηκες άπό τήν άπώριψη τού κομματού σου, και πού τó καλοκαίρι θά λάβης πío ενεργό μέρος στην κίνηση. Άλλά περισσότερο άπ' όλα οί λαμπροί βαθμοί σου και τó 10 στά Μαθηματικά πού κατέκτησες τόσο σπάνιο. Εύχες! Η Μ. και ή Ρ. είναι μεγαλύτερες άπό σένα και δέν μένουν στάς Άθήνας, ούτε στην ίδια πόλη κι' οί δυό. Τό έσθια, έσθια, οί νεώτεροι τó γράφουν έτσι, με ήτα αλλά έμεις τó συνηθίσαμε με υψίλον, κι' έπειδή ή όρθογραφία είναι συνθήκη—γιατί τρέχα γύρευε νά βρίσκης σ' όλα τó σωστό—εγώ νομίζω πώς τó πío σωστό είναι πάντα τó συνηθισμένο.

Μάντρες όρθά, Μύρον τής Άνδρου, ή Σταυρούλα Μαρκέτου, ή καλιά μου συ-

Παρακαλώ πολύ όσους χρωστούν τή συνδρομή τους νά τσέκλουν τó γρηγορώτερο. Άς έχουν υπ' όψει τους, ότι οί συνδρομές αυτές είναι ό μόνος μου πόρος ή καθυστέρηση έπομένως δυσκολεύει πολύ τó έργο μου πού απαιτεί όχι μόνο μεγάλους κόπους, αλλά και μεγάλη έξοδα.

νεργατρία, πού άρχισε άπ' τή Σελίδα Συνεργασίας με τόσο πρωτότυπα κομμάτια, σήμερα δέν εύκαιρεί νά γράφη γιά παιδιά, γιατί τήν άπορροφούν τελείως οί άλλες άσχολίες της. Είναι, βλέπεις, καθηγήτρια κι' άκόμα καλλιέργει συστηματικά τις άγαπημένες της έπιστήμες, Ψυχολογία και Παιδαγωγική. Άλλά πίοδς έσπρει! Άργότερα, μπορεί νά τής έρθη πάλι ή όρεξη ή, νά πώ καλύτερα, νά αισθανθῃ πάλι τήν άνάγκη νά γράφη. Έτσι είναι ή λογοτεχνία, κι' ή παιδική και κάθε άλλη. Οί περιστάσεις κάνουν κανένα νά τήν άφήση, κι' οί περιστάσεις πάλι τόν κάνουν νά τήν ξαναπιάση. Γι' αυτό δέν άπορώ και μ' εκείνους πού, άφού έγιναν συνεργάτες μου, μου έστειλαν λίγα πράγματα στην άρχή, κι' έπειτα έπαψαν. Μπορεί νά μην έχουν τις άσυχολίες τής Μαρκέτου, αλλά τί φταίνει άν τούς άφησε ή όρεξη ή ή έμπνευση είτε γενικά, είτε γι' αυτό μόνο τó είδος; Κι' αυτό πάλι μπορεί νάναι προσωρινό, όπως μπορεί νά είναι και παντοτινό. Παρθεώντας μία λαϊκή παροιμία μπορεί κανείς νά πῇ: «Σέ όλα υπάρχει νόμος—σέ τούτο όχι όμως».

Η Βασίλισσα τού Πόνου, πού είχε νά μου γράφη τόσο καιρό, μου άναγγέλει σήμερα δυό περιστατικά της, τó πío θλιβερό και τó πío χαρούμενο: Τό θάνατο πρώτα τής λατρευτής της μητέρας, κι' ύστερα τó γάμο της. Μόλις είχε συνέλθει άπό τó μεγάλο πλήγμα, εγνώρισε ένα νέο πού τόν έβλεπε πρώτη φορά στή ζωή της, και μέσα σ' ένα μῆνα, τόν άραδωνίσθηκε και τόν παντρεύθηκε. «Ρεκόρ συντομίας»

λέει. Άλλά μ' όλο της τó γάμο, δέν θά πάψη νά μου γράφη ταχτικά όπως πρώτα, άναέως μάλιστα και τó ψευδώνυμό της. Γι' αυτό δέν άναφέρω έδώ τόνόμά της, όπως συνηθίζω στις άναγγελίες γάμων. Τῆς στέλνω όμως τά πío εγκάρδια συγχαρητήρια και τις μητρικές μου εύχές γιά τήν τέλεια κι' άδιάρχακτη εύτυχία τής ζωής της όλης!

Τό Χλωμό Δειλινό τρελλάινεται γιά διάβασμα. Κι' άκούστε τί μου γράφει: «Άπό 3 1/2 χρονών πού άρχισα νά διαβάζω, διάβαζα, έλάχιστα βέβαια καταλαβαίνοντας, ό,τι έπεφτε στά χέρια μου. Μεγαλύτερη άπό μένα μανία γιά διάβασμα, δέν πιστεύω νά έχη άνθρωπος στόν κόσμο. Περιφρονά όδες τις διασκέδασεις μπροστά στό διάβασμα και θάμουν εύχαριστήμένη νά μένω γιά όλη μου τή ζωή, τρώγοντας ένα κομμάτι ξερό ψωμί, μέσα σέ μία κάμαρα γεμάτη βιβλία». Πώς σές φαίνεται; Λιγάκι υπερβολικό βέβαια, πάντα όμως τó Χλωμό Δειλινό μού φαίνεται πío περιρμημένο άπ' αυτή τή μανία παρ' όποιοιδήποτε άλλη πού μπορούσε νάχη. Γιάτρη πío εύχάριστο και πío ώφέλιμο πράγμα άπό τά βιβλία; Φτάνει νά μην είναι άπό εκείνα πού βλέπουν, όχι μόνο παιδιά—γιατί ή φίλη μου τώρα διαβάζει άπ' όλα—άλλά και μεγάλους.

Άς τó πώ λοιπόν κι' άλλη μία φορά, Θανμάστρια τού Ξραίου: κάλλιο άργά παρά ποτέ. Τό γράμμα σου μ' εύχαρίστησε εξαιρετικά, γιατί μου έδειξε πώς μπαίνει στόν κύκλο μας ένα εξαιρετικά διανοητικό κορίτσι. Όταν διάβασα γιά τά τόσα σου μαθήματα, σκέφθηκα εκρίμα, δέν θά εύκαιρη νά μου γράφη συχνά. Άλλ' άφού είσαι στην Σ' τού Γυμνασίου και σέ λίγο τελειώνεις τó σχολείο, θά είσαι πío εύκαιρη, τουλάχιστο γιά λίγα χρόνια... Η μήπως σκοπεύεις νά πῆς κατόπι στό Πανεπιστήμιο;...Γιά τά καλά λόγια σ' εύχαριστώ πολύ.

Αφρονόλα, εύχαριστώ πολύ γιά τó έσπασίωμα. Νά πῆς στην καινούργια μικρή μου φίλη πώς περιμένω νά μου γράφη. Πολύ όμορφο, ταχτικό και νοικοκυρεμένο τó γραμματάκι σου. Είδα πού άνταπεθώσε τήν έπισκεψη τής Χλόης και γνώρισε άπ' αυτήν και τήν Άντινέα. Πόσα ώραία πράγματα θά είπατε, καλές διαπλάσεις κι' οί τρεις. Άλλά γιατί ή Άντινέα έχει τόσο καιρό νά μου γράφη; Σου έστειλα «Οδηγό και λυσόχαρτο.

Τό Μακεδονικόν Έντελβάις, πού λαβαίνει τó «Ελλά. Μέλλον», είχε ρίξει μία άδιάρχη ματιά στή φωτογραφία τού γεμματος των Ροταριανών. Άλλ' άμα έμαθα άπό τήν Έπιστολή τού κ. Φαίδων πώς ήταν εκεί κι' ό κ. Παπαδόπουλος, τήν έαναβρήκε και τήν έκοψε, νά τή φυλάξη μαζί με άλλες φωτογραφίες—μία τού ίδιου τού κ. Παπαδόπουλου παλαιότερη, μερικώς τού κ. Ξενοπούλου—πού τις φυλάει, λέει, σάν έσρα κειμήλια. Πολύ μῆς συγκινεί ή άγάπη της. Και τó μεγάλο της κι' ώραία γράμμα είν' έμπνευσμένο όλο άπ' αυτή τήν άγάπη.

Γιά τó ίδιο θέμα μου γράφει συγκινητικά κι' ό Ί. Ύπερασπιστής τής Πατρίδος: «Αισθάνομαι περηφάνεια πού έχω τήν τιμή νά γνωρίση τόνόμά μου και νά με λέη φίλο του ένας τόσο μεγάλος άνθρωπος. Φωνάζω κι' εγώ μαζί με τούς άλλους: νά μῆς ζήση έκάτο χρόνο και νά βλέπη όλα του τά παιδιά νά γίνονται μεγάλου και καλού. Ζήλεψα αυτόν τόν κ. Βεκιάρη. Θά ήθελα εγώ νά είμαι έκείνος πού θά έσώζονα μία μέρα όλα τά Έλληνόπουλα γιά νά γιορτάσουμε τήν εκατονταετηρίδα του». Άμήν!

